

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Csonkig égtek

a Krisztus születésének emlékeztére gyujtott karácsonyfagyertyák. Elégtek, elfogytak saját tűzükben, mint a letűnt esztendő napjai. Homályba lépjük át az ujesztendő küszöbét és elénk tárul a titokzatos jövőndő félelmetes sötétsége minden remegő bizonytalanságával és sejtelmes, biztató, vagy fenyegető lehetőségeivel. Ebben a sötétségben képzeletünk, reményeink és várakozásaink csalfa lidércfényei vilognak és nincs világító szövetnek, mely mutatná az irányt, hogy abban haladva a magunk és embertársaink boldogulását szolgálhassuk. Minden jó és rossz lehetőségét megában hordja az ujesztendő méhe és mi védtelenül, tehetetlenül állunk az esetlegességekkel szemben. A fatalizmus, a mindenbe való előre belenyugvás az egyetlen tényező, mely nyugalmat kölcsönözhet zaklatott életünkben...

Ezek a gondolatok ébrednek sok millió és millió ember tudatában az ujesztendő küszöbén és boldognak vallja magát az, aki a fatalizmus érzését fel tudja lelkében kelteni. De vajjon tényleg ennyire védtelenek vagyunk? Tényleg tehetetlenül állunk a jövőndő minden esetlegességével szemben? Valóban csak bábok vagyunk a sors szeszélyes kezében? Emberi végzetünk lenne az, hogy némán, készületlenül és mindenbe való beletörődéssel engedjük magunkra zúborogni az események zuhatagát? Csak az törtenhetik, amit a véletlen nekünk szánt? Az emberi tudás, az emberi akarat, az emberi hit csak délibáb, amely arra jó, hogy elvonja figyelmünket a valóságtól? A sors könyvében megvan írva minden lépésünk és annak minden következménye? Cselekedeteink légüres térben, hatástalanul történnek és függetlenek akaratunktól? Nincs meg az a lehetőségünk sem, hogy szabadon válasszunk: ezt vagy azt tegyük? A megmáshatatlán predestináció uralja egész életünket?

Nem és ezerszer nem. Van szabad akarat, melyet rokonszenv, vagy ellenszenv, hatalmi tényezők, vagy társadalmi körülmények, tudás, vagy tudatlanság befolyásolhatnak, de a döntés szuverén elhatározásunk eredménye. Aki ezt tagadja, tagadja emberi létünk méltóságát, tagadja az emberben az isteni szikrát. És ha van akaratunk, ha megvan a hitünk ebben a szabad akaratban, akkor nem állunk védtelenül a reánk szakadó eseményekkel szemben, akkor nem bizzuk magunkat a véletlen esetlegességeire, hanem bátor kiállással, meggyőződésünk erejével magunk vesszük kezünkbe sorsunk irányítását, cselekedeteinket nem tekintjük az adottságok reflexeinek, hanem önálló elhatározások eredmények.

Az ujesztendő küszöbén fokozottan hirdetjük, hogy mindenhez hit kell. Hit önmagunkban, hit rendeltetésünk isteni eredetében, hit Istenben és az örök isteni igazságban, mely nem engedi, hogy egy hajunkszála is megörbüljön, ha Ő nem akarja. Istenhit és emberhit elválaszthatatlanok egymástól. És ha azt látjuk, hogy emberek, nemzetek, fajok ádáz gyűlölettel és gyilkos haraggal támadnak egymás ellen, akkor mélységes szomorúsággal szívünkben vagyunk kénytelenek megállapítani, hogy ennek az egymás ellen való támadásnak oka az Isten-

Őfelsége, a Király napiparancsa a hadsereghez

„Készüljünk a béke idején a nehéz időkre“
„1939: A haladás és munka éve legyen“

Bucuresti, december 31. Az újév alkalmából Őfelsége, II. Carol király, a hadsereghez a következő napiparancsot intézte:

— A szárazföldi, a tengeri és a légi haderő katonáihoz! Bajtársak! Az új év küszöbéhez érkezünk és első gondolatom a legnagyobb szeretettel azok felé irányítom, akiket azzal ajándékozott meg a sors, hogy a határok rettenthetetlen védői legyenek. A katona feladata, hogy a béke idején felkészüljön a nehéz időkre, hogy önfenntartó gyakorlatokkal várja a haza megvédésének igazi elhivatottságát. Ime ez az első kötelesség, amelyet úgy a tiszteknek, mint a ka-

A hadsereg hűségét fejezte ki a hadügyminiszter

Bucuresti, december 31. Őfelsége, az uralkodó, az újév alkalmából a következő táviratot kapta:

Felség! Az egész hadsereg, tiszték és katonák egyaránt tántoríthatatlan hittel állnak készen, hogy bármikor tanubizonyoságot tegyenek Felséged iránt érzett hűségükről és ragaszkodásukról. Fel vagyok hatalmazva Sire, hogy az ők, valamint a saját nevemben kérjem Felségedet, fogadja az új év kezdetén legőszintébb jókíván-

tonáknak, szem előtt kell tartaniok, annyival is inkább, mert a haderőnek a megfelelő hadieszközökkel való ellátását a leggyorsabban teljesítjük és azoknak gyakorlati alkalmazását sok fáradsággal és odaadással kell megtanulni. Mindnyájunknak kérem, hogy a Mindenható, hogy ajándékozzon meg bennünket a jövő esztendőben békeséggel és nyugalommal, de a haderőnek ezt az időt a felkészülésre és a megerősítésre kell felhasználni. A mult megmutatja, hogyan tudtuk a román harcosok hősiessége és vitézsége révén a nemzeti lényegét csorbítatlanul megőrizni és a nemzetet egyesíteni. Ugyanezt a vitézséget kell bizonyítanunk akkor majd, ha határaink megvédelmezéséről lesz szó. Bizonyos vagyok afelől, hogy a román hadsereg katonáiban ugyanaz a lelkesedés lakozik, amely annak idején a rovinei, rázboloni, cálugareni, grivitai és mărăsestii harcosokat hatotta át. Szinte lehetetlenség számomra, hogy az új esztendő küszöbén ne forduljak leltem teljes melegevel a hadsereg felé, hogy megmondjam, milyén bizalommal és szeretettel viseltetek a katonaság iránt és biztos vagyok benne, hogy ugyanilyen szeretettel és ragaszkodással gondolnak ők is az országra és királyára. A hadsereg mindenkor hivatása magaslátán állott és tanubizonyoságot tett hűségről, szeretetről és vitézségről. Az 1939-es esztendő a haladás és az igaz munka éve legyen mindazok számára, akik résztvesznek a hadsereg nagy családjában. Ezzel tartozunk az országnak és tartozunk I. Carol király, a román hadsereg megalapítójának. A hadsereg minden tagjának teljes szívből boldog ujesztendő kívánok.

CAROL

ságainkat azért a sok jóért, amelyet Felséged bölcs és előrelátó uralkodásának köszönhetünk. Ciuperca tábornok, nemzetvédelmi miniszter.

Őfelsége, Mihai nagyvajda, a következő táviratot kapta:

Felség! A román hadsereg azzal bizott meg, hogy tolmácsoljam Felségednek legmelegebb és szívből jövő jókívánásait, amelyet legfiatalabb tisztjének kíván. Ciuperca nemzetvédelmi miniszter.

tól való elfordulás. Soha nem remegtette volna meg lelkünket a mexikói keresztényüldözések minden borzalma, az oroszországi ateista áramlat sok szörnyütsége, a spanyol testvérharc minden kegyetlensége, a zsidóság üldöztetése szerte a világon, ha megmaradt volna, ha meglenne az emberekben az istenhit, melyet üldözök és üldözöttek egyaránt elvesztettek. És nem lesz nyugalom és nem lesz békeség a világon, míg vissza nem költözik a lelkiectől elragaszkodott és az anyagiaság fertőjébe merült emberek szívében az Istenben, önmagukban és az emberiség jövődjében való meggyőződéses, bensőséges hit.

Csonkig égtek a Krisztus születésének emlékeztére gyujtott karácsonyfagyertyák, halvány fényük már nem világít az éjben. Sötét tátong előttünk az ujesztendő és méhében hor-

dozza rejtelmes jövőndönket. Többségi és kisebbségi sorsban élő nemzeteket egyaránt. És mégis, minden mesterségesen emelt nemzeti válszófalon túl él és harsongva zeng az emberi közösség parancsoló szava. Embereknek születünk és emberekként kell élnünk, egymás tiszteletében, egymás szeretetében, egymás megbecsülésében és egymás megsegítésében. Tőlünk emberektől, akaratunktól, meggyőződésünk mellett bátor kitartásunktól, hitüktől is függ, hogy jövőndönk az ujesztendőben miként alakul. Bizzunk Istenben, bizzunk magunkban, bizzunk egymásban, akkor majd kinyullad szívünkben a szeretet, a megértés lángja és megvilágítja, az utat, melyen haladva közelebb jutunk az igazsághoz, a mindannyiunkat egyformán védő és mindannyiunkat egyformán nyugalmat biztosító igazsághoz és — egymáshoz is.

Chamberlain és Lloyd George boldogabb újévet jósolnak

Mussolini sem kéri majd Romában Anglia közvetítését, csak London adjon tanácsot Párisnak

London, december 31. A Daily Mail római levelezője érdekes részleteket közöl Chamberlain római megbeszélésének várható programjáról. A lap szerint a római tanácskozások során Mussolini miniszterelnök a spanyol-kérdés elintézését fogja szorgalmazni a következő elapon:

1. Francoéknak meg kell adni a hadviselői jogokat;

2. Biztosítékot kell szolgáltatni arra, hogy sem Franciaország, sem pedig a többi nagyhatalom nem segítik többé Barcelonát;

3. Garantálni kell a nagyhatalmaknak azt is, hogy semmiféle bolsevista kormányt nem ismernek el a Földközi-tenger partvidékén.

Ezután fogja előterjeszteni Mussolini az olasz gyarmati követeléseket, amelyek már ismeretesek. A Daily Mail értesülése szerint Mussolini miniszterelnök nem akaria felkérni Chamberlain miniszterelnököt a Párisban való köz-

vetítésre, csupán azt akarja rábizni az angol kormányelnökre, hogy baráti tanácsokat adjon Párisban.

MUSSOLINI GYARMATI KÖVETELÉSEI

A Daily Mail továbbá úgy tudja, hogy Mussolini a Franciaország-ellenes követeléseket a következő négy pontban fogja ismertetni Chamberlain angol miniszterelnökkel, annak római látogatása során:

1. A tuniszi olaszok polgári jogainak szabályozása;

2. Szabad körzet Djibuti-ban;

3. Rendelkezés az Addis-Abeba-djibutii vasútvonal etiópiai szakaszával;

4. Részvétellel a Szezi-csatorna igazgatóságában.

Chamberlain boldogabb újévet jósol

Chamberlain miniszterelnök egy üléshez telefonon intézett üzenetet és ezeket mondotta:

— A lezáruló év a nyugtalanságok esztendője volt az egész világ számára és lázásoknak kell lenniük, hogy sikerült fenntartani a békét és hogy Anglia az 1938. év végén minden tekintetben sokkal erősebb, mint az év elején volt. Remélhető, hogy az új év nemcsak békésebb, hanem boldogabb év lesz mindenre nézve. A kormány minden lehetőséget fog követni, hogy az új tegeje.

LLOYD GEORGE OPTIMISTA

Lloyd George nyilatkozatot tett az újságírók előtt. Kijelentette, hogy a súlyos politikai helyzet ellenére az 1939. év valószínűleg boldogabb lesz, mint az előbbi volt.

— Meggyőződésem — mondotta — hogy a demokrácia államok vitalitása és energiája a szabadság eszméit, továbbá az államok és az egyén jogait a végső fokon biztosítani tudja. A

szabadságot védelmező államok erkölcsi és fizikai ereje legyűri az emberiség ragadozó ösztöneit, amelyek manapság egyre erősebben mutatkoznak.

A FRANCIA-SZOVJET EGYEZMÉNY ALKONYA

Páris, december 31. Fabry francia szenátor, volt hadügyminiszter, vezércikket írt az egyik párisi lapban és annak reményének adott kifejezést fejtegetései során, hogy 1939-ben Franciaország végérvényesen fel fogja szabadítani magát a kommunizmustól.

A mostani év is már a kommunizmus teljes vereségével zárult.

A jövő év azonban a francia-szovjet egyezmény alkonyát kell, hogy jelentse. Daladier miniszterelnök ebben az évben remélhetőleg még eredményesebben fogja folytatni a küzdelmet a kommunizmus ellen.

Az elődök példáját idézi Ciuperca tábornok hadügyminiszter újévi szózata

Ciuperca tábornok, nemzetvédelmi miniszter az újév alkalmából a következő napiparancsot adta ki:

— Tisztek, altisztek és katonák. Az újesztendő küszöbén gondolatom felétek száll, vitéz harcosaim. Elődeink Isten félelmében nevelkedtek és a legnagyobb áldozatok árán is hűek maradtak a Trón és az ország iránt, akik Stefan cel Mare és Mihai Viteazul dicsőségének falkyárhordozói voltak és valamennyi csatamezőn a legnagyobb önfeláldozással és bátorsággal harcoltak. Ezeknek a bátor, harcos elődeinknek, a kik már azó a örök álomra hunyák le szemüket, köszönhetjük mai határainkat. Tisztek, altisztek

és katonák, rendíthetetlenül hiszek hősiességetekben, munkátokban és erőtlökben. Most, az új esztendő elején valamennyieteknek jó egészséget és kitartó munkát kívánok. Valamennyien azzal a gondolattal kell eltelve legyünk ebben a pillanatban, hogy minden erőnkkel az uralkodó körül kell védőbástyát alkossunk; Valamennyien kiáltunk: Éljen Öfelsége, II. Carol király, éljen Öfelsége, Mihai nagyvajda, éljen a győzedelmes dinasztia. Végül pedig éljen a román hadsereg, Nagyrománia megvédelmezője.

Ciuperca tábornok, nemzetvédelmi miniszter

Elfogott betörőbanda bűnlajstroma

Rácáfolt a közmondásra, mert betörőtársát is meglapta

A temesvári rendőrség elfogta Bereneantiu Gheorghe, Kral Rudolf, Báliut Péter munkanélküli fiatalembereket és Sz. Ferenc fiatalkorút, akik bandába tömörülve több lopást, betörést és utonállást követtek el a város területén. A nyomozás megállapítása szerint a banda két tagja karácsony éjszakáján behatolt álkulcs segítségével Czarth Géza gyár-városi lakásába, ahonnan füstölt disznóhúst vittek el mintegy ezernyolcszáz lei értékben. A banda azonban főleg az uccákon várakozó gépkocsikat fosztotta ki. A gyár-városi Tigrului utcában két ízben is elvittek egy-egy takarót az ott várakozó autokról. A Mária szobor közelében talált egyik autóból bőrkabátot loptak. Az Apolló mozi közelében várakozó autóról két saktáskát vittek el. Ezonkívül még másik három autóról loptak el több takarót. A szükség-

ges élelmiszert Kriszt Kálmán hentesüzletéből szereztek, mert többször is betörték oda és ötezer lei értékű húsárut loptak el. Kiterjesztette működési területét a banda az országos vásárra is, ahol három télikabátot loptak. Kral Rudolfból még a betyárbecsület is kivetett, mert Sz. Ferenc bandatársa télikabátját is ellopta egy alkalmas pillanában. Kral különben katonaszökevény is és ezért a katonai hatóságok is felelősségre fogják vonni. A banda vezére, Bereneantiu még rablótámadást is elkövetett a buziás úton, ahol egy részeg férfit megtámadott és elvette ezer lejét. A rendőrség felszólítja azokat, akiknek autójából az utóbbi időben takaró, vagy más tárgy eltűnt, hogy jelentkezzenek a bűnügyi osztálynál Chemnitzky Imre komiszárnál, akik a nyomozást vezeti.

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürtucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleg folyóvíz. Ragyogó tisztaság.

Merszeik árak!

A magunk évfordulóján

Írta: dr. OBERST ZOLTAN

Cseszendő küszöbén állunk. Az egész világon ilyenkor csendes visszavonultságban, külsőleg alig észrevehető, de bensőleg annál lázasabb munka folyik. Kereskedő, gyáros, iparos lehúzza redőnyét, hogy a külvilág zaja ne zavarja munkájában, s mikor mások pogány tivornyákra készülnek, ő szorgalmasan számol, magába vonulva lázasan figyeli a számok erejéből kialakuló eredmény képét. Jól sáfarkodam-e — kérdezi a néma számoktól, s ha a felelet nem kielégítő, megállapítja a hibákat és keresi a szebb jövő útját, kitűzi a jobb eredményeket biztosítani hivatott célokat.

Alljunk meg mi is egy kis munkára, egy kis önmagunkba szállásra. Lássuk, lelkiismeretesen eljettünk-e az elmúlt évben népnünk iránti kötelezettségeinknek, jól sáfarkodtunk-e meglévő erőinkkel, s mi lesz a tennivalónk az eljövendő esztendőben? Mindnyájan érezzük, hogy mulasztásokat követtünk el, de a cselekvést, a kezdeményezést másokra hagyjuk. Tudjuk azt, hogy valamit tenni kell, hogy egymáson segíthesünk, de hiányzik az önbizalom, félünk saját gyengeségünkötől. Látnuk népnünk vergődését, s meg is volna bennünk az akarata, hogy felemeljük, hogy egy kis napfényt biztosítsunk számára, egyengessük a fejlődés útjait, akarataink azonban nem vagyunk képesek valóra váltani a megelégszünk jóindulatú tanácsokkal. Egymást okoljuk a hiányokért, s csak nagyhorderejű tömegmozdulásoktól, hatalmas vállalkozásoktól, vagy mások jóindulatától várjuk a megoldást, s mert ilyeneket nem tudunk felmutatni, téliességre kárhoztatjuk magunkat. Ez az elmúlt év mérlege.

Lássuk most a szebb jövő útjait. Élünk s élnünk kell. Húsz esztendő kisbességi sorsunk megmutatta azt is, hogy élni tudunk. Nemzetünk e húsz év alatt áldozatot áldozatra halmozott és fel nem adta az élethez való jogát. Ennek tudata erőt ad az építő munka megkezdéséhez. Hol is kezdjük csak? Igen, önmagunkon. Embertársainkat megbecsülve saját magunkat kell legelőször megújítani. Tudnunk kell azt, hogy egy nemzethez tartozunk, s e nemzetel szemben kötelezettségeink vannak. E nemzet intézményeinek fönmaradása és megerősítése saját jövőnk biztosítását jelenti. Ha becsületesen ragaszkodunk elismert inézményeinkhez, az állam is megbecsül bennünket. Ha tisztában leszünk azzal, hogy ránk, mindegyikünkre, egyformán hárulnak felelőségek, a többi már könnyebben fog menni. Rájövünk, hogy nem nagy vállalkozásokól függ az eredmény, hanem a sok kicsiny, de kitartó munkának egy irányba, egy cél érdekében való bekapcsolásától. Ne bántson bennünket az, hogy népi egységünk egyik szervezetét, pártunkat, az új viszonyok következtében meg kellett szüntetnünk és ne várjuk azt, míg az új népi alapon álló szervezetünket az állam engedélyezni fogja, hanem kapcsolódjunk be a meglévő keretekbe s támogassuk ezek munkáját.

Nem igaz, hogy népnünk nem fogékony a lelki és a gazdasági fejlődésre. Számatalan példa bizonyítja az ellenkezőjét. De ne engedjük, hogy ez a munka néhány önfeláldozó testvérünk óriási erőfeszítése maradjon, hanem kapcsolódjunk mindenyikünk ebbe a munkába, a vezetésre hivatottak épenúgy, mint a vezetőket várók. A fenyőfa, amely ma még szobánk díszé, világosan arról beszél, hogy kicsiny magból kikelve, lassú de kitartó munkával, évről-évre kis növekedéssel, hajtást hajtásba akasztva, fává bérélyesedett, hogy a szeretet ünnepe az összetartozandóság gyönyörű szimbóluma legyen otthonunkban. Az évforduló alkalmából határozzuk el mi is, hogy megkezdjük a lelkünkbe zárt szeretetből kilindulva az öntudatos és csendes építőmunkát, s a célt, népnünk megerősítését sohasem felede feljleszteni fogjuk kötelezettségeinket. Ezzel a munkával biztosítjuk fönmaradásunkat, ami Istenadta jogunk, az államnak pedig erős lelkű és megelégedett polgárokat nevelünk. Így válhatjuk valóra mind azt, amit az újesztendő alkalmából egymásnak kívánunk.

Nem csendesedik a vihar Iches amerikai miniszter beszéde körül

Berlin, december 31. A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz, a német külügyminisztérium hivatalos orgánuma, csak tegnap foglalkozott azzal a jegyzékkel, amelyet a német kormány Washingtonba küldött és amelyben elégtételt követelt az amerikai belügyminiszternek Clevelandban elmondott beszédéért. Ebben a beszédben — mint ismeretes —, a németországi zsidókérdéssel kapcsolatban a belügyminiszter a legsúlyosabb támadást intézte Németország ellen. A német külügyminisztérium lapja szerint a német kormány a legmesszebbmenő elégtételt követelte a német nemzetnek példátlan módon történt megsértése miatt. Az amerikai külügyminisztérium azonban, a nemzetközi szokásoktól eltérően, nem volt hajlandó elnézést kérni és amint az ilyenkor szokásos, a belügyminiszter eljárását enyhíteni. Az Egyesült Államok külügyi kormányzata az elégtételadást megtagadta. Ilyen körülmények között szó sem lehet Németország és az Egyesült Államok közeledéséről, mert a német kormány levonja ennek az esetnek a tanulságait.

B. U. É. K.

1939

évre

kedves vevőinek és fogyasztóinak a

Schmoll-Pasta R. I.

Braşov-Bucureşti

Uj problémák a Földközi tenger keleti részén

Amíg Franciaország figyelmét az utóbbi hetekben teljesen a tuniszi és korzikai kérdés kötötte le, Kisázsia érdekeltségében olyan mozgólódás keletkezett, amely nem idegen az olasz külpolitikai célkitűzésektől. Törökország területét követel Szíriából — mondja az egyik jelentés — és nem lehet tudni, hogy beéri-e ezuttal az alexandrettei szandzsákkal, vagy Északiszíria egyéb területeire is pályázik. A másik jelentés szerint: a szíriai helyzet újabb tisztázásra szorul és evégből francia parlamenti bizottság megy Szíriába.

A KELET DANZIGJA

Az alexandrettei kérdés csak geográfiailag illeszthető Szíria komplexumába. Földrajzilag ugyanis mindig Szíriához tartozott ez a szandzsza, amely az eszaki nyugati szír partokon, a Földközi tengernek a török és szír partoktól kikapott öblében terül el. A világháború előtt a török birodalom részét képezte, tehát szíriának azt a területét, amely soha nem állott francia impérium alatt. Alexandretta kikötőnek nagy jelentősége van a kisázsiai Törökország szempontjából és innen van az az erőlködés, amelyet Törökország három esztendeje kifejt a szandzsák birtokáért. Viszont Beirut és Tripoli mellett Szíria legjobban kiépített kereskedelmi kikötője Alexandretta, amelyet a franciák a Földközi tenger flottabázisává építettek ki. Érthető tehát, hogy nem annyira a szandzsák török lakosságának sorsa, mint inkább gazdasági érté-

kek voltak a rugói annak, hogy 1936-ban Kemál-kormányja igényt jelentette be Alexandrettára. Ebben az időben nyert ugyanis új szervezetet Franciaország és Szíria kapcsolata. A franciák a szíriai mandátumuk új elnevezést adtak az akkor kötött barátsági szerződéssel. Kemál szerint a mandátum megszűnésével Alexandretta közjogi helyzete a status quo ante állapotába került, tehát Törökország visszanyerte jogait.

Természetes, hogy ez nem ment simán, jobban mondva ezt a jogot a törökök máig sem érték el. Franciaország népszövetségi kérdésnek jelentette ki a török követelést, mondván, hogy a szíriai mandátumot a Népszövetségtől kapta, tehát azt nem Törökország, hanem a Népszövetség kezébe helyezi. A törökök Genfben féleredményt értek el: az alexandrettei szandzsák új statutumot kapott, katonailag meg nem szállható területté vált, amely felett a felügyeletet a Népszövetség látja el. Ime, új Danzig keletkezett a Földközi tengeren. Alexandrettában francia nemzetiségű népszövetségi biztos ügyel a statutum betartására. Ennek főbb pontja az, hogy a szandzsák autonóm terület, amelynek egyik államnyelve: a török. Egyébként sem a török, sem a szír kormány nem avatkozhat beügyeibe. A kikötő szabaddá lett, a vámigazgatást a franciák látják el. Ez az a féleredmény, amelynek másik felét most Törökország learatni készül. Különös tekintettel a korzikai és tuniszi kérdésre...

Francia kulturimport Kisázsiaiba

Sokkal mélyebben gyökeredző jogai vannak Franciaországnak Szíriára. Ezek a jogok közel négy évszázadra nyulnak vissza, amikor Szolimán szultán elismerte a szír területeken a francia fenségjogot, hogy ennek birtokában hathatósan védelmezhesse meg a kereszties háborúk során létesített jeruzsálemi, antiochiai és tripolisi hercegségeket. Ettől az időtől kezdve Szíria a nyugati kultúra flottabázisa lett. A terület a 16. század óta váltakozva állott török és francia uralom alatt, azonban állandó volt a francia egyházi befolyás, amelynek eredménye, hogy ma Szíriának 3 millió keresztény lakosa van. Ezek között a libanoni maroniták voltak Franciaország kedvencei és ezek Beirutban jezsuita-akadémiát létesítettek, amely előbb a kereszténység, később a francia befolyás egyik erődítménye volt. Ez a francia szupremácia politikai elismerést nyert a világháború után, amikor az angolok — bár az India felé vezető szárazföld egy fontos országáról van szó, — mégis az 1916. évi Kisázsia felosztására vonatkozó titkos egyezmény alapján Szíriát francia fennhatóságának engedték át.

Mint a brit Irák, úgy a francia Szíria — tehát az indiai ut két kulcsállama — ugynevezett A-mandatárius területek voltak, vagyis olyanok, amelyeknek függetlensége „kilitásba helyezték”. A franciák elkövetették azt a hibát, hogy uralmukat a libanoni maronitákra építették és muzulmán ellenes politikát folytattak. A tengerparti keresztény lakosság azonban igen szűk bázisnak bizonyult arra, hogy azoknak segítségével a nagy szír területen fellángoló nem-

zeti mozgalmakat ellensúlyozni lehessen. A pánarab mozgalom átcsoport a szír területre és 1926 óta alapos gondot okozott Franciaországnak.

A FELNÉGVELT SZÍRIA

A francia külpolitika a pánarab mozgalmat azzal akarta a szíriai területen felszámoltatni, hogy — ellentétben az angolok palesztinai politikájával — az országot katonailag erősen megszálaltatta. Ezenkívül közigazgatásilag elkülönítették a keresztény lakosságot az araboktól. Libanon önálló köztársaság lett, a vegyes lakosságú északi Latakia önálló statutumot kapott, a druzok által lakott Alexandretta külön közigazgatást és maradt az ország negyedik részének — Damaszkus fővárosával — a tulajdonképpeni Szíria. Mindez nem sokat használt és Franciaországnak családottan kellett látnia, hogy még az annyira kedvezményezett keresztény Libanon is — Arida patriárkával az élén — követeli a francia mandátum megszüntetését, dacára a francia főmegbízott, de Martel erőskezi kormányzatának. A gyarmatosítás tragikumát is bekövetkezett: a franciák kulturálisan felemelték Szíriát, iskolákat létesítettek, gyárakat alapítottak, filmszínházakat nyitottak, a rádióhálózatba bekapcsolták és mindez a civilizáció a bensülöttek nemzeti öntudatát ébresztette fel, amely annál erősebben lobogott, aminek több jogot biztosított Anglia a szomszédos Irák kormányának és I. Ghazinak, Irák fejedelmének.

Ujság, könyv, a nyugatról importált kultúra, a pánarabizmus eszköze lett és a szabad, francia szellem érvényesülése felszabadította az

arab aspirációkat. A maroniták azzal hálálták meg a jezsuiták nevelését, hogy keresztény tagjaik sorából a legürelmetlenebb népvizek kerültek ki. A pánarab mozgalom irányja: előbb apró, független arab államokat létesíteni, amelyek között a vérközösség érzése az összekötő erő. Még az uralkodócsaládok is közeli rokonok: úgy, hogy egy arab birodalmi dinasztia alakult ki. Irák ura: I. Ghazi unokaöccse Abdullah emirnek, Transjordánia urának, Ibn Szaid szíriai volt feleségül.

A folyton megújuló szíriai felkelések vezettek oda, hogy 1936-ban Franciaország lemondott mandátumáról. Ez azonban nem azt jelenti, hogy lemondott volna szíriai befolyásáról. A mandátum új elnevezést kapott a három évre megkötött barátsági szerződéssel, amely 1939-ben jár le. Franciaország nem akarja meghosszabbítani a szerződést és az „erős kéz” politikáját akarja Szíriában visszaállítani.

BARÁTI SZERZŐDÉS — BARÁTSÁGTALAN MODORBAN

Franciaország óriási befektetéssel épített petroleumvezetéket, hogy a francia tőkének a mosszuli (iráki) petroleumforrásokból járó részesedését Szírián át a Tripoli kikötőhöz vezesse. (Ennek a vezetéknek egyik ága Transjordánián át megy a haifai kikötőbe.) Ez és egyéb érdekek parancsolták, hogy az 1936-ban kötött barátsági szerződés voltaképpen egy új formájú uralomnak a lefektetése, amelyet Anglia Iráknak és Egyiptomban próbál ki. Elsősorban is függetlenítették most már véglegesen Libanont Szíriától és így Palesztina ma Szíriával nem határos, ellenben Libanonnal együtt a tengerszéli államok sorába tartozik. Erre azért volt szükség, hogy a beiruti és tripolli kikötők felett Franciaország megőrizze teljes uralmát.

A szerződés lényeges része a népkisebbségi jogok védelme a libanoni mohamedánok, a szíriai törökök, alloiták és druzok javára. Szíriában 20 ezer főnyi francia katonaság maradt, — a szír kormány kérésére Damaszkusztól távol, vidéki helységeken. A szíriai önálló hadsereg vezetése francia tisztek kezében maradt, a hadsereg felfegyverezése francia fegyverekkel történik. Damaszkuszból szír parlament ült össze.

Ez az a rendszer, amelyet három éves próbaidőre kötöttek. A francia kormány szerint annak a mostani helyzetben való meghosszabbítása a gyengeség jele volna. Haye szenátor vezetésével a jövő hónapban indul egy négytagú delegáció, hogy a szír kormánnyal új megállapodást létesítsen. Ha ez nem sikerül — 1939 esztendőre Franciaországnak az északafrikai kérdésben kivül számolnia kell egy kisázsiai problémával felakadásával is.

(m.j.)

A Scala mozi

újévi műsora:

Mégis ártatlan!

Matiné: A TERROR

Kovács György történelmi tanulmánya a bucovinai magyar szórványokról

Egy törzsetől elszakadt nép elbukása és magáraltalálása

A földesurak önkénye. — Wolánszky erőszakos munkája.
— „Az Isten az égben, a császár Bécsben, a gubernium
pedig a zsebemben“

A Hadik gróf által Bukovinába telepített székelyek helyzete nem a legrosszabb volt. A letelepedéssel és elhelyezkedéssel járó nehézségeket még inkább súlyosította egyes földes urak lelkiismeretlen és kíméletlen bánásmódja, ami által a népet a végsőkig kihasználta. Csak egy példát hozok fel, még pedig Istensegits volt földesurát, a lengyel Wolánszkyt említ meg, aki ahol csak tehetette elnyomta, sőt kegyetlenül kínozza jobbágyait.

Az áttelepített székelyek családonként kaptak földet, azonban különböző földesurak fennhatósága alatt állottak. A termékből kézműt fizettek, melyet megbízottak szedtek össze és szolgáltatották be a földesuraknak. Ezenkívül kötelesek voltak a megfelelő időszaki munkánál, akár igával, akár anélkül, hetenként egy napi munkát végezni uraik részére. Ez volt az a tér, ahol a földesurak, de különösen Wolánszky, kizsákmányolták a robot munkát végző népet.

Egy szállóige, amely a rossz időkből megmaradt

Ily kegyetlen és irgalmatlan bánásmód következtében a nép igyekezett megszabadulni Wolánszkytól. Mindenekelőtt panasz emelkedt Wolánszky ellen Bukovina akkori kormányzójánál. Ennek azonban, valószínűleg Wolánszky közbenjárására, semmi eredménye sem lett, sőt helyzetüket még inkább súlyosította. 1832-ben sorsuk már elviselhetetlenné vált, ezért elhatározták, hogy átmennek a szomszédos Hadikfalva jobb földesurához szolgálni. Ez volt a vesztlük. Wolánszky jól megfizetett kémjei révén ezt is megtudta. A „főbűnösök“ közül tizenkettőt elfogatott és a László József fogházba átalakított házába záratta őket, a fogház elé pedig öröket állított. A fogságot igyekezett minél hosszabb időre kinyújtani, hogy ezáltal is letompítsa szilárd elhatározásukat. Kihallgatásukra csak két hetenként került sor, amikor elővezették őket és ismételtén „kivallatták“. A „vallatás“ csupán csak három rövid szóból állott, mely amint a fennmaradt feljegyzésekből kitűnik, román nyelven történt. Ez a következő kérdés volt: „Primesii pe Wolánszky?“ (Elfogadod-e Wolánszkyt?) A felelet a kínzások dacára is határozott „Nu“, „Nem“ volt. Erre megbotozták őket és újra börtönbevetették. A megelégedéssel vette tudomásul a bebörtönözötték határozott magatartását. Érdekes és eredeti módon segítettek elő, hogy társaik mindvégig megmaradjanak szilárd elhatározásuk mellett. Amikor ugyanis a vallatás napja következett, a nép titokban pálinkát vásárolt és azt be-csempészték a foglyoknak. Ez rendszeresen a vallatás és az ezzel járó megveretés reggelén történt, először azért, hogy megmaradjanak előbbi elhatározásuknál, másodsor, hogy mámoros állapotban könnyebben viseljék el a verést. Az örök egyszer rájöttek a dolgra. Megtudták, hogy a padlás nyitott kéményén juttatják be hozzájuk a pálinkát. A következő vallatás hajnalán még fokozottabb éberséggel vigyáztak a kémény körül. Azonban minden igyekezetük dacára is megkapták a foglyok a pálinkát.

Már a bebörtönözöttség elején a nép írásos panaszt készített és azt most már nem Bukovina fő kormányzójához — ami ugyis hiába való lett volna, — hanem egyenesen Bécsbe szándékozott eljuttatni. De hogyan juttassák el azt rendeltetési helyére? Végül is Lovász Péter — egy megbízható és főleg erős fizikumú — volt gránátos kaona vállalta magára. Lovász Péter elindult gyalog Bécsbe. Azonban ez is tudomására jutott az ördögös Wolánszkyknak. Amikor megtudta, elbizakodottan, lekiesinyölt gúnyos vigorgással a következőket mondotta: „Az Isten az égben, a császár Bécsben, a gubernium pedig zsebemben van“. Még ma is közzsájon forog ez a kijelentése a bukovinai magyarok között.

Lovász Péter hat heti kitaró gyaloglás után megérkezett Bécsbe. Amikor az írásos panasz a császár kezébe jutott, azonnal kiadta a parancsot, hogy Wolánszky a legrosszabb edő alatt jelenjék meg elő-

A cséplést nem cséplőgépekkel végezték, mint napjainkban, hanem lovakkal. Ez a szokás még ma is dívik felülhelyen és „nyomatásnak“ nevezik. Azonban ma már gabonacséplésre nem igen használják, inkább csak takarmánymag kiverésére. Megtörtént a nyomatás alkalmával, hogy a ló a gabonára piszkolt. Ennek igen szomorú következménye lett. Most már nemcsak a napzámot vonták meg a ló tulajdonosától, hanem Wolánszky személyes jelenlétében megbotozták. A cséplés természetesen nem ment oly gyorsan, mint ma, így tehát megtörtént, hogy késő őszig, sőt tél közepéig is eltartott, amikor kénytelenek voltak a legcsikorgóbb téli hidegben hiányos ruhában végezni a munkájukat.

Volt alkalmam egy telet Bukovinában tölteni, így saját tapasztalataim alapján következtetni tudok azon szerencsétlenek sorsára, akik kénytelenek voltak ruha és élelem nélkül telelni.

te. Wolánszky megkapta a császári parancsot, azonnal útnak is indult, de csak Lembergig jutott el, ahol 1832-ben megmérgezték magát és meg is halt.

KOLERAJÁRVÁNY TIZEDELTE MEG A LAKOSSÁGOT.

1832-től 1848-ig, a jobbfélszigeti felszabadulásáig helyzetük nem sokat javult, azonban a sok kíméletlen zaklatástól nagy részben mégis megszabadultak. 1846-ban rettenetes kolera tizedelte meg a lakosságot. Egész családok pusztultak el. A temetők már nem bírták befogadni a sok halottat.

Az 1848-ik év a bukovinai magyarok részére is meghozta a felszabadulást. Ez csak gazdasági téren nyilvánult meg, míg kulturális téren minden haladástól és fejlődéstől el voltak szigetelve. Nem volt, aki törődjék ezzel a maroknyi székely-magyarral és csak jó sokára, a 80-as években kezdtek felfigyelní rájuk kormánykörökben is.

Ebben az időben papjaik túlyomóan fókák, vagy lengyelek voltak. Mártonffy Mór volt az első papjuk a betelepítés idején, utána idegen nemzetiségűek követtek sok-sok éven át. Később azután kizárólag magyar papok látták el a lelkipásztorokodás teendőit. Legelőnek Vass Miksaét emlegetik, aki után aztán László István, P. Cseke Juvénális, P. Deák és mások következtek.

„DURA-IDEAL“ az új rádióelem

Hazánk legnagyobb és legelőnyösebben ismert elemgyára, a DURA-MŰVEK R. T. Temesvár, ismét egy hasznos és kellemes meglepetéssel szolgál elemfogyasztóinkat és a rádiósoknak. Ezen gyár az elemtechnika legújabb vívmányaként egy újfajta, kivételesen nagy kapacitású elemet konstruált és hozott piacra, amely teljesítő- és raktározó-képesség tekintetében minden eddig ismert kísérlettel jóval felülmúl. Az új elemek

„DURA-IDEAL“

néven kerültek forgalomba, formájukban valamivel nagyobbak a rendes zseblámpa-elemeknél és speciálisan teles rádiók részére szolgálnak. Ezen elemek rövid ideje vannak a piacon, de máris óriási keresletnek örvendenek. Hogy olvasóinkat ezek kivételesen nagy teljesítő-képességükről tájékoztassuk, megemlítjük, hogy kapacitásuk normális igénybevételnél kb. 600—800 üzemóra és 20 M. A. megterhelést bírnak el. Készségen felül áll, hogy az új típusú rádiók részére a legideálisabb elem, mely körülményre i. t. olvasóink figyelmét felhívjuk. A DURA-IDEAL minden viszonteladónál kapható, technikai felvilágosítással készséggel rendelkezésre áll az UZINELE DURA S. A. Temesvár.

TEKINTSE MEG LEGUJABB ŐSZI BUTORMODELLEINKET

INTERIOR

L., Bul. Carol I., I. em. — Telefon: 21—54.

Az idegen nemzetiségű papok idejében a nép kulturális téren nem haladt, úgy, hogy amikor a magyar papok veték át a hívek irányítását, minden idejüket a hiányok pótlására szentelték.

Az iskolaügyet még II. József rendezte Csernovitzban és a szép fekvésű Suceavában főiskolákat állított fel. Tanítókat Erdélyből hozattak, akiknek a német nyelven kívül a román is kellett bírniok. Ki-ki saját anyanyelvén tanulhatott és ott, abban az iskolában, ahol az illetőnek kedve volt. Unnepélyek alkalmával a császárság zászlója mellett minden nemzet saját nemzetiségű zászlóját is vihette, sőt; ezt egyenesen megkövetelték. 1901 április 21-én Csernovitzban nagy katonai ünnepély volt. Akkor szentelték fel ugyanis csernovitz 41-ik gyalogezred zászlóját. Ezen a zászlószentelési ünnepélyen Jenő herceg, az ezred tulajdonosa, személyesen jelent meg. Az általános rendeleten kívül elrendelte, hogy az ezred különböző nemzetiségű katonái saját nemzeti zászlójuk alatt és saját nemzetük ünnepélyes civil viseletében jelenjenek meg az ünnepségen.

1864-ben újabb kolerajárvány pusztított. Ezt meg előzően két éven át éhínséggel küzdenek. A folyamatos hideg nyári esőzések megsemmisítették a termést. Kenyernek még a szinét sem látták. Minden megehető fölértékelt megfőztek és megették, így tengették nyomorúságos életüket. A szegény apró éhező iskolás gyermekeket minden délből összegyűjtötték a plébánia udvarára és ott osztották ki közöttük eddelét, amivel aztán másnap délig be kellett érniök. Az inségek részére úgy a magyar, mint az osztrák kormány segélyt küldött. Ennek azonban csak elenyésző részéhez jutottak hozzá az éhezők. Mint mindig, akkor is akadtak, akik jó alkalmat találtak, a meggazdagodásra s ahol teheték nagy nyereség árán osztották ki az éhezők részére küldött élelmet. Különösen Balogh Gergely andrásfalvi gazda játszott vezető szerepet ebben a bűnös manipulációban, akinek eljárását még ma is emlegetik a bucovinai magyarok. Saját hitorsosainak, az andrásfalvi reformátusoknak is csak keveset juttatott az élelemből.

Ha ezeket a szomorú eseményeket átgondoljuk, természetesen fogjuk találni, hogy a nép rettenetesen szegényedett. Akinek volt kis földeskeje, vagy marhája, az mind túladott rajta, hogy tengerit vásároljon saját maga és a családja részére. Most is akadtak lelkiismeretlen haszonlesők, akik potom áron jutottak hozzá a jó földekhez. A legtöbb esetben pedig csak kevés mennyiségű tengerit adtak cserébe. Ebből az időből maradt fenn a még ma is közzsájon forgó közmondás: „Szaporítlan, mint a vett mále“. A végsőkig leszegényedett népek semmi kereseti lehetőség nem állott rendelkezésre és így kényyszerülve volt a szomszéd Moldovába menni, ahol elszegődtek napszámosoknak, vagy hónapszámosoknak a moldovai földesurakhoz. Akadtak mindjárt vállalkozók is, akik fűt-fát ígértek a népek is így csalogatták át őket Moldovába. Hogy Moldovában mily nyomorúságos szolgai életet éltek, kitűnik a következő, mai napig is fennmaradt népképből:

Moldovának nagy a híre
Istenem vigy ki belőle,
Mert, ha ki nem visszell belőle
Megesznek a tetük benne.

Így éltek tehát ők az 1880-as évekig, amikor életük fordulópontjához jutott.

VISSZATELEPÍTÉSEK ÉS KIVÁNDORLÁSOK.

A leírt sorozatos csapások következtében erős mozgalom indult meg a bukovinai székelyek között a Magyarországra való visszatelepülés érdekében. A mozgalom oly erős és kitaró volt, hogy a kormány is felfigyelt rá. Foglalkozni kezdtek az ügyvel. Nem sokára már pozitív eredmények is mutatkoztak. 1882-ben alakult meg ugyanis Somsich Pál előnkölte alatt a „Csángó Magyar Egyesület“, amely a bukovinai magyarok visszatelepítését tűzte ki céljául. A telepítésre alkalmasnak látszó terület már ki is volt jelölve. Ebben az időben szarították ki és látták el védőgátakkal a Pancsova környéki, alduinai mocsaras vidéket. Ide akarták tehát letelepíteni a bukovinai magyarokat. 1883 tavaszán Odescalchi Artur herceg, a kormány megbízásából Bukovinába ment, hogy onnan 1000 munkást hozzon az Aldunára. Ezer helyett azonban háromezren jelentkeztek. Ugyanez év április hó első felében el is indult a kivándorlók egyik csoportja az Aldunára. A vállalkozás azonban csak részben sikerült, a székelyek nehezen szokták meg a lecsapolt mocsaras területből nyert földet. Egy részük ittmaradt és telepedett Hertelendfalva, Székelykeve, Sándoregyháza községekben. Akinek valami kis földje, vagy háza volt

Bukovinába, az visszatért oda. Azonban ezek a Bukovinába visszatérő székelyek nem érkeztek meg mindnyájan oda, hanem lemaradtak és máshol vertek gyökeret. Egy részük az aradmegyei Gyoron telepedett le, ahol a falú egyik részét mai napig is „csángó-telep”-nek nevezik.

Amikor a kormány is belátta, hogy ily módon nem igen fog sikerülni, a máskülönből oly nagy reményekkel megindított, visszatelepítési, kormánybiztosokat nevezett ki előbb Nagy György, később pedig Kolozsváry László személyében, akiknek feladata a különböző felmerülő nehézségek kiküszöbölése volt.

Az 1888-ik évi aldunai árvíz következtében Székely-Keve és részben Sándoregyháza tönkrement. Székely-Keve községben oly nagy méretű pusztítást vitt végbe az árvíz, hogy még a község fekvési helyét is meg kellett változtatni.

A letelepedettek közül nagyon sokan koldusbotra jutottak. Nagy részüket ismét visszatért Bukovinába, míg kevesen Issekutz Antal akkori dévai polgármester rábeszélésére Déván maradtak. 1888-ban kezdődött a dévai telepítés, amely 1889-ben ért véget. Erre a hozzátelepítésre körülbelül ötven gazdát egyenesen Bukovinából hoztak, míg a többiek oda vándoroltak. Az Aldunáról visszatért székelyek koldus-szegényen érkeztek Dévára, ahol aztán — mivel meg volt a kereseti lehetőség — építkeztek és nem sokára a jobb módúak közé küzdötték fel magukat.

Pár évvel később, 1892-ben jött létre a dévaihoz hasonló keret között a vajdahunyadi hozzátelepítés is, ugyancsak bukovinai székelyekből. 1893-ban a beszerce-naszód megyei Magyar-Nemegyébe községbe telepítettek át bukovinai székely-magyarokat. 1899-ben a Szolnok-Doboka megyei Vice községben telepedett le pár család. Magyar-Nemegyéhez és Vicehez hasonlóan Maros-Ludas is csak részben települt bukovinai magyarokból az 1904—1905-ös években.

Az 1906-ik évben a kivándorlások egészen más irányban indultak meg. Ez az új irány Kanada volt. A bukovinai magyarok közül eleinte csak kevesen próbálták szerencsét Kanadában, a többiek óvatossabbak voltak és vártak.

Ebben a zür-zavaros, ide-oda vándorlási időben alakult meg a magyar koalíciós kormány, melyben a földművelésügyi tárcát Darányi Ignác dr. kapta. A bukovinai magyarok között ismét élénk mozgalom indult meg a visszatelepülés ügyében, ezért küldött-

séggel járultak a miniszterhez. Kérték, hogy lehetőleg fajtéstvéreik közelében Hunyadmegyében telepítsék le őket, amely vidék a már ott letelepedett bukovinai székelyek értesítése szerint, úgy gazdaságilag, mint éghajlati szempontból is, legjobban megfelelne nekik. Mivel azonban a kormány ezen a vidéken nem rendelkezett megfelelő kincstári birtokkal, a bukovinai székely-magyarok részére magánosoktól vásárolt földet.

Az 1907-ik év januárjában, az akkori aradi királyi közjegyzői kamarához tartozó Farkas Béla dévai közjegyző irodájában megkötötték az előzetes szerződést a földtulajdonosokkal. Ugyanebben az évben, április 4-én tartották meg a földművelésügyi minisztériumban a végleges vételt elhatározó gyűlést. Az ügy eladója és egyben a gyűlés elnöke is Lovász Sándor miniszteri osztálytanácsos volt. Előadásában a legképtelenebb és egyben a legvalótlanabb súlyos vádakkal illette a bukovinai magyarságot, a mire főként az Aldunáról való visszatérés szolgálta ki. Szerinte a bukovinai magyarság lusta és semmire sem használható nép. Szemükre vetette, hogy az aldunai telepekről „minden ok nélkül” megszöktek. Indítványozta, hogy a kormány szüntessen be minden visszatelepítési akciót, mert abból nem haszna, hanem kára származik az országnak.

Az utóbbi években hol árvíz, hol pedig szárazság semmisítette meg a termést, így maga a természet mostoha sága kényszerítette őket újabb kivándorlásra. Még az 1938-as év tavaszán közel harminc család kerekedett fel és néztek új életlehetőségek után a régebbi idő óta fennálló hunyadmegyei telepeken. Hasonlóképpen nagy tömegekben vándoroltak vissza a bánsági Hosszúvölgy, Csákova, Keresztes, Igazfalva és Facset községekbe, hogy itt folytassák a természet elemei által fent északon, Bukovinában megszakított népi életüket. A bukovinai földeket 'assacsán eladogatják és az árán, valamint megtakarított pénzükön a Bánságban vásárolják fel az agrár-reform által felosztott, de eddig ki nem fizetett és eladásra kerülő földeket. Egy páran közülük Moldovában próbálnak szerencsét, azonban a nép zömének vágya, hogy visszajöjjen Erdélybe, ahonnan közel két évszázaddal ezelőtt fegyverroportás és ágyúdörgegek kíséretében üldözött vadként menekültek el az ősi földről, az ősi hazából.

(Folytatása jövő vasárnapi számunkban).

Szemtanu megrázó elbeszélése a Galati melletti borzalmas vasuti szerencsétlenségről

Arad, december 31. A karácsony éjszakáján történt szörnyű vasuti szerencsétlenség nagy arányai csak most kezdenek kibontakozni a maguk rettenetes valóságában. Azok a szerencsés emberek, akik a Galati közelében lejátszódtó katasztrófából épen, vagy kisebb sérülések árán menekültek meg, elérkeztek utazásuk céljához, vagy a kórházi ágyon már valamennyire magukhoz tértek és el tudták beszélni az összeütközés rettenetes részleteit. A szemtanuk állítása szerint Romániában

a cotroceni tömegszerencsétlenségén kívül nem történt hasonló tragédia.

Beszélgöttünk egy fiatal aradmegyei katonával, aki a bolgradi gyalogezrednél szolgált és aki a halálonattal akari hazautazni karácsonyi szabadságára. A katona annak a személyvonatnak az utolsó előtti kocsiában ült, amely a gyorsított személyvonattal Eruria közelében összeütközött. A fiatal embernek szerencsére az ijedségre kívül egyéb baja nem történt. Kérdésünkre elbeszélte, hogy a kérdéses napon kevéssel hat óra után hatalmas csattanást hallott, amely a kerekek katarogást által ütött zajt és a kocsik közönségének karácsonyi hangulatából fakadt öfneledt vidámságot is messze túlharsogta. A csattanást követő pillanatban a kocsik első része felágaskodott, majd oldalra fordult. A pár perccel ezelőtt még vidám utasok között leirhatatlan pánik keletkezett.

A gyengébbeket eltaposták, úgy rohantak az ablakok felé, hogy kimeneküljenek.

Az anyák gyermekükért ordítottak, a férfiek feleségük nevét kiáltozták, a sebesültek segítséget kértek, a halálklók tompán hörögtek. Azok, akik a kocsiból kiszabadultak, eszeveszett futásba kezdtek. Távol akartak kerülni a szerencsétlenség színhelyétől, attól tartva, hogy újabb robbanások történnek.

Akadnak azonban hidegvérű emberek is, akik megőrizték józanságukat és összereltek azokat, akik hallgattak az érélyes czóra. Futárokat küldtek az órházakhoz, a falvakba és sürgős segítséget kértek. A mentés lassan, vontatottan, fáklyák mellett indult meg. Kótszerek hiányában az épen maradt utasok alig tudtak valamit tenni.

Sok sebesültet még meg lehetett volna men-

teni, ha az első percekben megfelelő orvosi kellekek állanak az utasok rendelkezésére.

Sokan ennek hiányában elvéreztek.

Gabrilescu tábornok, a 12-es tüzérhadosztály parancsnoka az egyik elsőosztályú fiúkében utazott. A szerencsétlenség álmában érte.

Egy vasdarab szétrombolta a koponyáját és a tábornokot azonnal megölte.

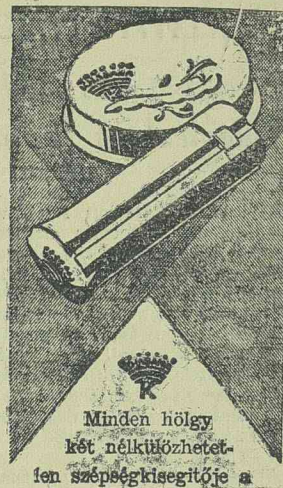
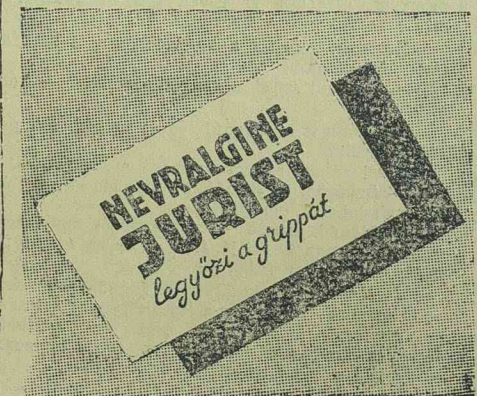
Több utas az összeütközés erejétől összelapult elsőosztályú vasuti fiúke roncsai közé került. A fa és vas romok teljesen összelapították a szerencsétleneket.

Egy fiatal hadnagyot szintén alvás közben érte utól a halál. Az üvegszilánkok éimetszették a torkát.

A gyermekek nagy részét a menekülő agyontaposták,

vagy a csomagtartókból alázuhanó ládák és bőröndök ütötték agyon.

Amikor Galatiában tudomást szereztek a történetkről, az egész város mélyen megrendülve gyászolt. A mulatóhelyek kiürültek, az utcákon elcsendesedett a forgalom. A járműveket azonnal a mentőcsapatok rendelkezésére bocsátották s aki tehetett, személyesen is részt vett a mentésben.

Khasana arc-és ajkpirosító

Néhány pillanat alatt az arcnak és ajknak természetes, fiatalos frissességet adnak. Mindkét készítmény idő, víz- és csókálló.

Diszkrét festés céljaira: Superb, élénkbb színre: Korallé, vagy Karmin.

KHASANA

A vidéki katonakötelesek jelentkezési sorrendje

A keresztesi katonakötelesek január 8-án jelentkeznek, a csávosiak január 9-én jelentkeznek. A gyérik jelentkezési napja január 10. A csákovaiaik közül az 1911—1928 korszálybeliek január 14-én, az 1929—1935 korszálybeliek pedig január 15-én jelentkeznek Csákván. A klópodiaik január 31-én jelentkeznek. A temesbökényiek február 2-án láttaoztatják katonai könyvecskjüket. A gátaljaiak közül az 1911—1928 korszálybeliek február 6-án, az 1929—1935 korszálybeliek pedig február 7-én jelentkeznek a községben. A Vejte községbeliek közül az 1911—1928. korszálybeliek február 14-én, az 1929—1935 korszálybeliek pedig február 15-én jelentkeznek. A portosiak február 17-én jelentkeznek Bánlakon. A dézsánfalviak február 20-án jelentkeznek Moravicán. A dentai katonakötelesek közül az 1911—1928 korszálybeliek február 22-én, az 1929—1935 korszálybeliek február 23-én, az omori katonakötelesek pedig február 24-én jelentkeznek Dettán. A dettai katonakötelesek közül az 1911—1928 korszálybeliek február 26-án, az 1929—1935 korszálybeliek pedig február 27-én jelentkeznek.

A végvári katonakötelesek január 10-én jelentkeznek Végváron. Az iklodai és ötvösdiak január 14-én, a törökszákosiak január 15-én jelentkeznek Törökszákoson. A bakovaiaik jelentkezési napja január 18. buziási katonakötelesek közül az 1911—1918 korszálybeliek január 31-én jelentkeznek Buziáson. Az izvini és bázosi katonakötelesek február 3-én, a rékási katonakötelesek közül az 1911—1918 korszálybeliek február 4-án, az 1919—1928 korszálybeliek február 5-én és az 1929—1935 korszálybeliek február 6-án jelentkeznek Rékáson. A hosszúági és gizellafalvai katonakötelesek február 13-án jelentkeznek Gizellafalván. A sztancsofalvai katonakötelesek február 15-én jelentkeznek Brestovác községben. A lippai katonakötelesek közül az 1911—1918 korszálybeliek február 25-én, az 1919—1925 korszálybeliek február 26-án, az 1926—1931 korszálybeliek február 27-én és az 1932—1935 korszálybeliek pedig február 28-án jelentkeznek Lippán.

Falumunka, szórványmunka és ifjúságimunka

jellemezte a Katolikus Népszövetség működését az elmúlt esztendőben is

Az erdélyi római katolikus Népszövetség Temesvári egyházmegyei központja alapszabályaihoz híven mindenkor arra törekszik, hogy egyesítse a katolikus népet, felébressze benne a katolikus öntudatot, fejlessze az egymáshoz való hűséget és ragaszkodást és végül arra, hogy az evangélikus szellemében végzendő hitbuzgalmi és egyéb munkára a katolikus nép erkölcsi és anyagi erejét minél természetesebben használják fel. Csendes építő munka folyik a katolikus népszövetség keretében és ez a munka úgy az állam, mint az egyház szempontjából előnyös és áldásos azon népre, amelynek érdekében ez a munka folyik.

A katolikus Népszövetség feladatának tekintni mindenkor azt, hogy

az egyházmegye katolikus híveiben kielégítse azt a lelki vágyat, amely az egyes emberek mindennapi életének különböző megnyilvánulásaiban a keresztény erkölcsiség uralmát jelenti.

A katolikus Népszövetség munkája az 1938 év folyamán is jelenősen bővült, amennyiben új szervezeti alakultak. Így Ötvösd, Nagyköveres, Dragsina, Keresztend, Medve, az aradmegyei Sebes, Arad-Gás, Románszentmihály, Szinefszeg, Otelek, Babcs és Gizellafalva községekben alakultak meg a Katolikus Népszövetség új tagozatai, amelyek megszervezésénél azt a legjobban bevált módszert követik, hogy a szóbanforgó községek katolikus népét családanként keressék fel és esténként tájékoztató előadások megtartására összegyűjtötték. Ily előzmények után az ottani hívek, forró kívánsága eredményeként alakulhatott meg az új tagozat. Az egyházmegyei központ úgy a meglévő, mint az új tagozatokkal is

mindig a legszorosabb összeköttetést tartotta fenn

részben azáltal, hogy Fodor József főtitkár két egyházközségi nővérrel minden egyes tagozatot évente többször meglátogatott, a helyszínen pedig tájékoztatást szerzett a tagozat helyzetéről és megbeszélte a további teendőket. Az összeköttetés azáltal is erősödött, hogy az egyes tagozatok felkeresték a központot és nem volt az utóbbi időben nap, hogy vidéki tag ne járt volna a központi irodában. A központ és a tagozatok között fennálló kapcsolatra jellemző, hogy az elmúlt évben körülbelül négyszáz ie-

váltás történt a központ és az egyes tagozatok között.

Egységes ünnepi rendezéseket is iparkodott a központ megvalósítani, hogy illyformán a közösség gondolatát megerősítse.

Belekapcsolódott a tagozatokkal együtt az országosan megrendezett hitvalló ünnepbe, amikor minden egyes tagozatba Temesvárról ment ki előadó. Október végén megrendezték a tagozatok a Krisztus Király ünnepét, azután a karácsony ünnepét és különös tekintettel volt a karácsonyi népszokások megőrzésére. A Katolikus Népszövetség központjának munkáját

három csoportra lehet osztani. Ez a falumunka, a szórvány munka és az ifjúsági munka.

A falumunka feldolgozza egy-egy falunak az életét, kikutatja az erkölcsi bajokat, hibákat, részletesen érdeklődik a társadalmi élet iránt, hogy lássa, vajjon hol kell konkrét segítséget nyújtani. Ezekben a falvakban előadásokat tartottak, a falu szükségleteinek megfelelően. Ezen előadások során ott, ahol erkölcsi könnyelműség uralkodott, igyekeztek a családi élet zavarait elsimítani, rámutattak az egyke káros következményeire, az alkohol pusztításaira, általában igyekeztek az embereket a bajokkal szemben felvértezni. Népszerűsítették és támogatták a háziipart, szép példákat ért el a szegénygazdász, így Perjámoson összeadták a szegény emberek újszülött gyermekeinek keltségét, karácsonykor pedig szeretetsomagokat, osztottak szét a szegények között. A falumunka során a központ igyekezett a tagozatoknak keresztény sajtótermékeket juttatni és a keresztény szellemű áthatott könyvekről is gondoskodott. Műkedvelői, színi előadások rendezése során arra törekedett, hogy

a falu problémáit tárgyaló könnyebb tartalmú darabok helyett és ezzel a műkedvelői tevékenységet is a népművelés szolgálatában állította.

A szórványmunka során felkeresték a szórványokban élő katolikusokat, azzal a céllal, hogy az elhagyatottság érzését ezen emberek lelkében a gondolkodás tudatával helyettesítsék. A Szent Erzsébet egyesülettel karöltve ezeknek az embereknek kate-

Szemüvegek

Solingeni acélárak bereivák, oltók, kések a legobb inóságban

„OPTICA“ Carol Prickelmayer
Timisoara II., Piata Traian 8.

kizmust, bibliát és olvasmányokat juttattak. Erőteljesen vette fel a központ a küzdelmet a szórványokban jelentkező szektamozgalom ellen és a püspöki hatósággal karöltve komoly gondoskodás történt istentiszteletek megtartásáról. Az ilyen szórványokban például akadt olyan hely, ahol

még sohasem volt feltámadási körmenet, vagy szentmise

és ahol évek hosszú során át nem járultak a szentiségekhez. Gondoskodás történt a hitoktatásról és a telepek mellett letelepedett munkások köréből igyekeztek a kommunizmus tévtanait kiszakítani, így Zsombolyán és Gyertyámoson. Közreműködött a központ templomok építésének elindításában, Dragsinán és Szederhát községben.

Az ifjúsági munka a fiataloknak a keresztény erkölcs és életelvek alapján való irányítását tűzte ki céljául. Szociális nevelést kívánnak adni a fiataloknak és ennek gyakorlati eredménye is mutatkozott. Egyes helyeken például, ahol a fiatalok mulatságot rendezett és ennek tiszta jövedelmét mindig elmulatták, a Katolikus Népszövetség ifjúsági munkájának eredménye alapján

ezt az összeget a fiatalság ma templomi és jótékony célokra adja.

Egy másik községben a műkedvelői előadások jövedelméből a fiatalság saját elhatározásából ministráns ruhákat készített. Az ifjúság számára lelkigyakorlatokat és lelki továbbképzést vezettek be és Temesvárott körülbelül hátszáz fiatalember vett részt a továbbképző előadásokon. Támogatták ifjúsági otthonok létesítését, a gyárvárosi ifjúsági otthon újjáépítését, a gátaljai ifjúsági otthon megvalósítását és a buziási ifjúsági otthon megindításánál a katolikus Népszövetség szintén közreműködött.

A papi és tanítói pályára készülő ifjúságot segítették és lehetővé tették további tanulását.

Katolikus iskolák támogatásánál ugyancsak közreműködtek és azon voltak, hogy a tanítók lelkigyakorlatokon vegyenek részt. A katolikus Népszövetség központja az iskolákat anyagilag is támogatta azzal, hogy azoknak hiányzó, vagy régi és meg nem felel felszerelését újjal pótolta.

Ez a közhasznú és erkölcsös munka méltán megérdemli, hogy a Katolikus Népszövetség továbbra is ugyanilyen szellemben folytathassa tevékenységét.

„A művész nő otthonában“...

Irta: FÓTHY JÁNOS

Ebédutáni feketére hívták meg egy fiatal hölgy ismerősöm. A hölgy színésznő, nem nagyon ismert, nem is nagyon valószínű, hogy az lesz, egyelőre még vesződik a pálya nehézségeivel, harcol az érvényesülésért, aztán, ha belátja, hogy hiába, szépen meguntja, férjhez megy vagy a nyergel egy másik, pogáribb pályára. Ezzel egyébként már kacérokodik is — titokban szőnyegszővést tanul.

A fiatal színésznő — nevezzük Erzsinek — egy villában bérel kis legénylakást: apró előszoba, miniatűr konyha, eléggé tágas szoba, fürdőszoba, és az egész. Meghívott feketére, nézzem meg, milyen szép a lakása.

Mármost képzeljük el, hogy harminc évvel ezelőtt hív meg egy fiatal színésznő egy urat feketére, nézze meg, milyen szép a lakása. Belép az ember, az előszobába, komorna, vagy legalább is szobalány fogadja, levezi róla a kabátot, és bevezeti a szalónba: tessék helyet foglalni, rágyújtani, a művész nő rögtön jön.

Leül az ember a tulfutott szalónban, cigarettázik és vár. Közben körülnéz. Selyemkárpit a falakon, világoskék színben. Drága vázák, csecsebecsék az asztalkákon, a vitrinben, a kis falú állványokon. Rengeteg virág, bódító illat. Rengeteg fénykép: a hölgy, különböző szerepeiben, de még inkább: különböző toaletjeiben, mert az összehasonlítás kedvéért, tegyük fel, hogy ez a harminc év előtti színésznő sem valami nagy primadonna. A fényes fekete zongorán a hölgy néhány előkelő lovagjának fényképe, ezüstkeretben. Velencei csillár. Velencei tükör. És még legalább öt-hat tükör mindenfelé. Perzsaszőnyegek puha, széles kerevet, selyemhuzatu székek, stüppedő fotójók, nehéz brokát függöny az ablakokon.

Es most eszünk be, ma a fiatal színésznő lakására, akit Erzsinek nevezünk.

Ajtót nyitnak, Erzsí áll az ajtónál egyszerű, sima angol szoknyában, egyszerű sima, angol pulloverben. Arcán, száján alig van pirosító, csak amennyi éppen szükséges. Levendulás kölnivíz fanyar, férfias illatát érezni körülötte.

— Szervusz — mondja röviden és kezét nyújt — kerülj beljebb!

A homályos apró előszobában jég hideg van.

Belépek a szobába. Itt kellemes a hőmérséklet nem túl meleg, nem túl hideg, Erzsí ügyesen szabályozza a fűtést, amely az ablak alatt áll, rajta üveglap, az üveglapon néhány cserép virág, örök zöld és kakusz.

Aranyos ez a kis szoba, olyan, mint egy angol diák szobájába, valahol egy jobb fajta kollégiumban. A fehérre meszelt falakon ódon térképek, keskeny rámpában, néhány öreg acélmetszet, kis könyvszpolc sok könyvvel, kis guruló asztalka, alul italokkal, feül kávéfűző lombikkal, sima üvegszékkel, a padlón színes rongyszőnyegek... olyan egyszerű, természetes, közvetlen az egész, annyira férfias, de mégis csupa női otthonosság, kedvesség, izlés...

Erzsí meggyújtja a borseszilángot a kávéfűző alatt, rágyújtunk.

— Na, mit szólsz a kis otthonomhoz? — kérdi büszkén.

— Aranyos, elragadó! No és mondd, sok pénzbe került?

Erzsí nevet, nagyot szippant a cigarettájából — Ördögöt! — mondja egyszerűen —, alig került valamibe. Elmondjam?

— Mondd, mond! — sürgetem és úgy érzem: valami titoknak a nyitjánál állok és ez a mai fiatalság egyik nagy titka.

— Hát kérlek, kezdjük a függönyöknél és a butorhuzatnál. Tudod, ez a legelsőbb angol kre. én. de persze nem eredeti angol. Addig szaladgáltam a városban, amíg meg nem találtam, ami a legmegfelelőbb volt, színenben, mintában és... árban.

Itt megint nagyot nevet, aztán folytatja.

— No most a butorok. Tudod, az édesanyám-

nak volt egy csomó ócska, divatjamult butora, valaki ajánlott egy asztalost, rendes, szerény iparosember, de nagyon ügyes. Elmentem hozzá és megbeszéltem vele az ügyet. Lerajzoltam neki, mit akarok, erre ő azokat a régi holmikat szépen átalakította, úgy, ahogy itt látod... ezeké az angol kolonizáns butorokká... ha készen veszem, tiszterannyit fizethetek értük. Azaz csak fizethetnek, ha volna, miből... hiszen tudod az a rongyos kis gázsím... a direktorok nem nagyon török magukat értem, az már biztos...

Ugy nevet, olyan józian, hogy mind a harminkét egészséges foga látszik.

— Igen — mondom —, de ez a sok szép kovácsolt vasholmi... az állólámpa, a csillár... drága dolgok...

— Drága bizony — mosolyog Erzsí büszkén —, ha elfogadjuk, hogy az idő: pénz. Mert tudod, én ezt mind úgy szedtem össze az ócskavasosoknál.

— Ahol az anyám lakik, van egy fiatal kovácsmester, józsefi fiú. Annak lerajzoltam, hogyan csinálja és ő megcsinálta. Ezt az úgynevezett csillárt például levelenként szedtem össze, aztán találtam hozzá ilyen vas gyümölcsöket, az indákat a kovács csinálta hozzá. Ez a gyertyatartó sem volt mindig gyertyatartó, ez a hamutálccával kombinált gyufatartó is csak ócskavas volt, én állítottam össze... no de fogytam is pár kilót, amíg összeszaladgáltam az egészemet... ennyi hasznom is volt belőle... A szőnyegeket, úgy, ahogy itt látod, magam szőttem a tanfolyamon, neked megmondhatom, te úgy is tudod, hogy odajárok...

— És a képeid?

— Képek! — Erzsí nagyot nevet. — Miért nem monlod: eredeti Tintoretto! A megboldogult apám holmija között találtam ezeket az öreg térképeket, néhány metszetet az antikváriusnál vettem, a lámpaernyőt egy iparművész barátom csinálta, én adtam hozzá a színes reprodukciókat... és az egész.

— Remek nő vagy, Erzsí. Ezt egy férfi sohasem tudná összehozni...

Riport a haladás harcteréről

Uj felfedezések, tudományos kutatások, rekordlehetőségek és más érdekességek, amelyek nemcsak a tudóit, hanem a laikust is érdeklik

Bucuresti, december 31. Sok kérdés van, ami nincsen közvetlen összefüggésben háborúval, politikával, diplomáciával és mégis érdekli az embert. Bár a világ kissé kizökkent rendez pályájáról, azért a tudósok mégis dolgoznak és fáradoznak a jobb jövő előkészítésén. Problémák kopognak az ajtókon, amik bebecsátásra és megoldásra várnak. Néhány ilyen tudományos kérdésre kértünk és kaptunk avatott emberektől felvilágosítást, itt közöljük őket. Az ujesztendő küszöbén érdemes foglalkozni velük.

A KÖVETELŐDŐ BUZASZEM

Hő borítja a fáját és alszik a föld; első utunk mégis a növénytudós-gazdához vezet. Hiszen az emberi élet alapja a mindennapi kenyér. Az ember már rég nem elégszik meg azzal, amit magától nyújt a föld, hanem mesterséges uton, vegyi anyagokkal segíti termőerejét.

— Mi a legujabb eredmény ezen a téren? — adjuk fel a kérdést.

— Nehéz azt sebtében összefoglalni — hangzik a válasz —, de röviden annyit mondhatnék: nem is sejtettük, milyen igényes teremtségek is tulajdonképpen a növények. Eddig azt hittük, hogy elsősorban nitrogén, foszfor, kálium és mész az, amit kívánunk s ezt igyekeztünk leginkább, mesterséges trágyázással a talajba vinni. Az újabb kutatások szerint azonban a növény sokkal többet követel, egész sor más elemet is, közöttük ritka, különös anyagokat. Csak kevés kell belőlük a földre, de ha ez hiányzik, elpusztul a növényzet. Másfelől viszont ilyen elemekből alkotott vegyi készítményekkel némely esetben meglepően sikerült javítani a termeshozamot. Kevés bőr hatására például meglepően élénk fejlődésnek indul a buza, a zab, a kukorica, a borsó, a len, a dohány. Régóta ismerünk talajbaktériumokat, melyek a levegő és a talaj nitrogénjét a növény javára hasznosítják. Munkájukat azonban — rájöttünk most — csak akkor végzik igazán kifogástalanul, ha a talaj wolframot, vanadiumot, kivált pedig molibden-fémet tartalmaz. Mangán segítségével néha 100 százalékos terméshozamot értek el. Céziummal és rubidiummal a cukorrépánál tapasztaltak feltűnő eredményeket. Annyi bizonyos, hogy a növény a világ legbámulatosabb

vegyésze. Mi elbujhatnánk mellette. Ha mesterkedéseink titkát ellessük valaha, talán paradi csonktertté tudjuk varázsolni a Földet...

GYILKOS KRISTÁLYOK

Addig azonban még egy másik feladat vár megoldásra, ha azt akarjuk, hogy az ember igazán boldog lakója legyen ennek a kertnek. A feladat: leküzdeni ma még garázdalkodó betegségeket. A rák, a gyermekbénulás, a járványos influenza, a veszettség és több más; eddig még csak kevéssé vesztettek félelmességükből.

— Most már talán lassanként velük is leszámolunk — csillan fel reménykedően az orvos-tudós szeme. — Régóta gyanítjuk, hogy e bajok egyrészt baktériumokkal is sokkalta kisebb, láthatatlan kórokozók, vírusok idézik elő. Sok veszedelmes állati- és növényi betegséget is ezek a rejtelmes apró lények viselik a felelősséget. Mibenlétükről persze halvány sejtelmünk sem volt. Míg nem Stanley, amerikai életbúvár, három esztendővel ezelőtt, megtalálta a dohány mozaikbetegségének vírusát. Nagy meglepetésre kiderült, hogy ezt a pusztító növényi kórt nem baktériumzerű élőlények, hanem — fehérje-kristályok okozzák! De olyan kristályok, melyek teljesen élő szervezetekhez hasonlóan viselkednek: táplálkoznak és szaporodnak is! Legujabban, érzékeny módszerekkel, még behatóbb vizsgálat alá kerültek. Ha a dohánynövény egyik levelét parányi mennyiségű vírussal fertőzik meg, az eredeti mennyiség kb. négy nap

„Villamos viharok” az agyvelőben

A sok új élet-titok között ott szerepelnek az agyvelő villamos rezgései. Az életbúvár ezeket mondja róluk:

— Dr. Berger Hans jénai egyetemi tanár már tíz esztendővel ezelőtt felfedezte, hogy az agyvelő többé-kevésbé szabályos rezgéseket, hullámzásokat fejleszt s ezek a „katód sugaras oscillográf”-nak nevezett műszer vezítővégén, hullámvonalak alakjában láthatóvá is tehető. Amerikai életbúvárok most érdekes tanulmányokat végeztek velük. Kiderült egyebek között, hogy minden erős külső izgalom vagy szellemi elfoglaltság rendszerint megszakítja a hullámvonalakat. Ha éles fény sugar vágódik a kísérleti egyén szemébe, a hullámozgás megszakad. De ha azt hipnotizálják neki, hogy vak, a fény sugar ellenére is jelennek meg a rezgések. Vizsgált kimaradnak még sötétben is, ha a sugallás úgy szól, hogy most egy égő lámpa vagy egy arc bukkant elé a sötét szobában. Nehéz számtani feladatok megoldása is zavarja a hullámokat, de költenyek szaválása, egyszerű mindennapi teendők intézése közben, az anyvelőrezgések zavartalanul lüktetnek tovább. Legmegdöbbentőbb azonban az epileptikus betegek viselkedése. Roham idején a hullámok kilengése óriási méreteket ölt, mintha az egész agyvelőt valami nagy villamos megrázkódtatás kerítene hatalmába. Ebben és alváskor, különböző fizikai és vegyi behatások alatt más és más képpen jelentkeznek a hullámok — és nem tudjuk miért. Nem tudjuk mi az összefüggés az agyvelő villamos jelenségei és a különböző életfolyamatok között. Az egyik kutató találaton jegyezte meg: „Ezek a hullámok jeleznek valamit, de még nem tudjuk kihámozni a jelzések értelmét”.

— Vajjon ki lehet-e majd belőlük olvasni a gondolatokat?

— A tudományos vizsgálatok erre nézve jelenleg semmi támpontot sem nyújtanak. Aminek némelyek talán még örülnek is. Mert bizonyos, hogy sok galibát okozna az az újfajta hazugságmérő gép, mely „agyrezgések” alakjában még az emberi legrejtettebb hátsógondolatait is kivetítene egy útlepra...

MA 575 KILÓMÉTER ÓRÁNKÉNT — ÉS HOLNAP ... ?

A mai ember azonban nemcsak egészségesen akar élni, hanem gyorsan is. Korunk ielszava a sebesség. Áramvonalas, Dieselmotoros gyorsvonatok 150—160 kilométeres óránkénti sebességgel. Jó gépkocsi országuton könnyen megtesz 120—140 kilométert is óránként, kivált azokon a hatalmas gépkocsi pályákon, melyek most már vagy 3000 kilométeres hálózatban borítják el Németországot. Eyston angol versenyző, hatalmas torpedóalakú kocsiján Amerikában,

Legmodernebb fehérreil és fekete lakarék tüzhelyek és szobakályhák legolcsóbban
JUNGINGER
Temesvár II. Str. Timocului 1.

alatt egymilliószorosára szaporodik el és a növény gyorsan tönkremegy. Beard és Wyckoff amerikai tudósok a nyulak egy rákszerű betegségenek vírusát tanulmányozták s erről is kiderült, hogy fehérjemolekulákból áll és semmi köze sincs az élő csirákhoz, a baktériumokhoz. De ez az „életlen” fehérjét mégis szaporodik és olyan hatalmas eréjű, hogy egyetlen milligrammjára egymillió nyulat fertőzhet meg! És most nem tudjuk: élőlények-e ezek a gyilkos fehérjetestecskék, vagy sem? Vajjon nem bennük léltek-e meg a sokat keresett átmenetet az élő és az életlen világ között?

A RÁK TITKA

— De függetlenül ilyen messzenyúló kérdésektől — folytatja a tudós —, a legujabb kutatások már kovacsolják új fegyvereinket a vírusbetegségek ellen... Hogy mondotta? Hogy vajjon a rák is?... Erre még nem mondhatok bizonyosat. Talán ez is vírusok átka. Gerlach bécsi kutató legalább is ezt vallja. Lehet. Nem tudjuk. De kétségtelen, hogy a rák vegyi anyagok tartós ingerlő hatásával is kiváltható. Legujabban a kátrányból vontak ki ilyen anyagokat. Különösen a benzopirén és ametilcholantérn bizonyult félelmes hatásúnak. Ha egerek bőrt ecsetelik velük, hatalmas rákos daganat nő rajtuk, mely egy-kettőre megölti az állatot. A kísérletek nyomán lázas kutatások indultak mindenfelé s napról-napra újabb tapasztalatokat hoznak. Ma még a rák az erősebb. De holnap talán — mi mondjuk ki az utolsó szót.

— Persze, hogy nem! Mert ti lusták vagytok, kényelmesek és könnyelműek. Pedig az egész csak energia és egy kis ügyesség dolga. És, persze, kimondott spórolási szándék kell hozzá...

— No és hogy tartod rendben a lakásodat? Van valami bejárónőd, szobalányod?

— Nekem? — Erzsí tágrameresztja a szemét. — Megbolondultál? Szobalányom? Jó, hogy nem mondod: komornám! Reggel nyolcok felkelek, megfőzöm a teámat, kitakarítok, megyek próbára a színházhoz, ha nincs próbám, szaladok a szőnyegszövő tanfolyamra... ugy élek, mint egy diák... Azaz, pardón, mint egy diáklány...

Közben megfőtt a kávé a lombikban. Erzsí kitölti az olcsó, de csinos üvegcészekbe. A kávé kitűnő

— Iszol egy Barackot?

— Kérek.

Erzsí a guruló asztalka alsó polcáról felveszi a pálinkásüveget, tölt, koccintunk...

— Isten éltesse! A szép kis otthonodra iszom... hogy sohasem hiányozzék semmi...

Erzsí rámnéz:

— Például?

— A boldogság...

— Ugyan kérlek! Én nagyon boldog vagyok így magányosan... a kis legénylétemmel...

— Igazán?

— Igazán. Hanem te, most add a szavadat, hogy nem írod meg ezt a dolgot, ezzel a címmel: a művész, otthonában...

— Szavamát adom. Először, mert erről nincs mit írni. Másodszor, mert nem vagy „művész”...

— Szemtelen vagy...

... Nemcsak szemtelen vagyok, hanem szőszegő is. Mert ime, mégis megírom az egészet, szóról szóra, ezzel a címmel: a művész, otthonában...

Csak még azt is hozzátesszem újra: anno 1938...

RIVOLI a nagy filmek mozija

Ujévi műsor!

Robin Hood testvérfilmje
Százszázalékosan németül beszéltő film!

A lázadó hős

A lázadó skótok harca az angol uralkodó tisztviselőivel

Warner Baxter

a lázadó skótok vezére

FREDDIE BARTHOLOMEW,
David Balfournak sorsüldözött fia

ARLEEN WHELAN

új filmesillag, a szép

Jean Mac-Donald

szerepében

Jegylővétél 38—95. telefonszám alatt!

Visszapillantás 1938-ról 1938-ra

Az elmúlt esztendő bővelkedett világtörténelmi eseményekben. — Anschluss, müncheni egyezmény, Csehszlovákia területeinek elcsatolása, Románia alkotmányának megváltoztatása, világháború veszélye és más szenzációk egy év alatt

Arad, december 31. Az új év küszöbén álljunk meg néhány pillanatra és tekintsünk vissza az 1938-as esztendőre. Pergessük le az elmúlt idő esemény-filmjének érdekesebb jeleneteit. Sok szépet, vidámot, megnyugtatót nem látunk. Vér és háború mindenfelé és mi magunk európaiak is állandóan olyan világrészben élünk, amelyben a világnézeti felfogások összeütközése állandóan a háborús veszedelem rémképét tartja felszínre. Ez az esztendő azonban más eseményekben is gazdag volt. Évek óta nem történt annyi szerencsétlenség, nem pusztult el annyi ember, nem hagyott itt bennünket örökre annyi világhírű író és művész, mint 1938-ban. A történet dióhéjban foglalva így festenek:

JANUÁRBAN KÉT FEJEDELMÉ ESKÜVŐ

Az év első napján Öfelsége II. Carol király rádiónoszátot intézett az ország lakosságához. „A nép öröme az én örömöm, bánata az én bánatom” — mondotta az uralkodó. Ugyancsak eszején Czizány Dezső, a neves magyar festőművész nyomora miatt kiírtotta három tagú családját, majd önmagával végzett. Január 8-án nagy lelkesedéssel fogadta Athén lakossága Pál herceg esküvőjére odaérkezett Mihai

nagyvadját. A meteorológiai intézetek jelentik, hogy borzalmas fagyhullám dühög Európában. Tizediken Pál görög trónörökös és Friderika Lujza hercegnő esküvője Athénben. Kenyeres Kaufmann a Tábla is félfvire ítélte. Érdekes világpolitikai hír érkezett 14-én: lemondott a Chautemps-kormány. Bonnet és Blum kísérlete után ismét Chautemps kapott megbízást. Tizennyolcadikán feloszlatták a román parlamentet és március 2—4-re kiírták a választásokat. Másnap ismét nagyban aratott a halál. *Az egyik montreali kolostorban tűz pusztított és 16 ember szénnő égett.* Huszadikán újabb királyi esküvő. Tündéri pompában esküdött örök hűséget egymásnak a 17 éves Faruk egyiptomi király és Farida királyné. Január 22-e jelentős dátum az ország lakosságának egy részére. *Ekkor jelent meg az állampolgársági törvény.* Két nappal később Budapestről jelentik, hogy Purgly László súlyos koresolya balesetet szenvedett. Huszonötödikén felrobant a francia főváros közelében a csuklyásoktól elkobzott 3000 gránát. *A szerencsétlenségnek 15 halálos áldozata volt.* A hónap utolsó napján két esemény: Julianna holland trónörökösnek lánya született, *bombacső hullt Barcelonára, rengeteg halott.*

Február: A Goga-kormány lemondása, az ország megszavazza az új alkotmányt

Egúgy, mint január elsején, február első napjának krónikája is családirtással kezdődik. Egy kárpáljai erdőigazgató sztrichinnel mérgezte meg feleségét, gyermekeit és saját magát. És egy derűs hír Genéből: *A Népszövetség erkölcsi támogatásáról biztosította Kínát.* Február ötödikén szenzációs eseménye volt Németországnak, hogy Blomberg hadügy- és Neurath külügyminiszter, valamint Fritsch vezérkar főnököt lázadás miatt felmentték állásuktól. Nyolcadikán eltűnt Butyenko bucarestii szovjet ügyvivő. Ugyanezen a napon elpusztult egy szovjet sarkkutató kormányozható léghajó. Tizenhárom halott. Két nap múlva borzalmas tüzszerencsétlenség történt egy lakodalmon a jugoszláviai Stretincey községben. Harminchat ember pusztult el. Volt még ezen a napon egy érdekes és nagyjelentőségű romániai esemény is: *Váratlanul lemondott a Goga-kormány.* Közben Miron Cristea patriárkát bízták meg a királyi kormányalakítással. Nagyjelentőségű világpolitikai esemény történt. *Hitler és Schuschnigg váratlanul találkoztak Berchtesgadenben.* Huszonkettedikén feloszlott a Vasgárda, 24-én pedig az ország népe leszavazott az új alkotmányra. *Az alkotmány mellett a lakosság 99,87 százaléka foglalt állást.* A hónap utolsó napján Romániában kihirdették az új alkotmányt.

MÁRCIUSBAN VOLT AZ ANSCHLUSS

Március elsején nagy veszteség érte Olaszországgal együtt az egész művelt világot. Örök álomra hunyta szemét D'Annunzio, a híres olasz költő-politikus. Másodikán Moszkvában megkezdődött Bucharin és husz társának bűnpere. Tizedikén már másodszer mondott le ebben az esztendőben a Chautemps-kormány. Leon Blum az új miniszterelnök. Másnap az egész világ nagy meglepetésre érte: *Schuschnigg lemondott és a német csapatok állpték az osztrák határt.* A hó közepén elhangzott a moszkvai perben az ítélet és 18 vádlottat halálra ítélték. *Miklós elnök lemondott és Ausztriát bekebelezte a német birodalomba.* Közben Moszkvában kivégezték a halálraítelt politikusokat, Lengyelország és Litvánia között pedig sulyos határviszály keletkezett. Tizenhetedikén újabb nagy bombacső hullott Barcelonára és három nap alatt 1600 ember vesztette életét. Március utolsó napjaiban öngyilkossági hullám indult meg a Németországhoz csatolt Ausztriában. Körülbelül ugyanebben az időben létrejött az angol—olasz földközi-tengeri egyezmény. Harmincadikán Cristea Miron miniszterelnök lemondó kormányalakítással. Végül 31-én az új kormány első intézkedése az volt, hogy feloszlatta a politikai pártokat.

ÁPRILIS: BLUM MEGBUKIK, DALADIER A MINISZTERELNÖK

Április elsején Bucarestiben nagy aranycesempést lepletek le és ennek következtében Buzdugan volt régens fia agyonlőtte magát. Ötödikén

megint egy családirtás: egy moreni munkás nyomora miatt megölte feleségét és három gyermekét, majd öngyilkos lett. Ezekben a napokban a vasutrobantató Matuska Szilveszter kegyelmet kapott. Halál helyett életfogytiglani fegyházat. Kilencedikén érdekes esemény a nemzetközi politikában: *Blum megbukott, Daladier az új francia miniszterelnök.* Tizedikén népszavazás volt Németországban. Április tizenkettedikén meghalt Saljapin, a világhírű orosz énekes. Négy nappal később Rómában aláírták az angol—olasz egyezményt. Huszadika körül negyven vasgárdista szervezkedést lepleztek le és Törökországban földrengés pusztított. Háromszáz ember meghalt. Egy hét múlva *Zog király és Geraldine arófnő fényes esküvője Tiranában.* Az utolsó jelentősebb esemény áprilisban Méray Horváth Károly, az Amerika Cézária című regény világhírű írójának váratlan elhunyt.

MAJUSBAN HALT MEG GOGA ÉS CODREANUT TIZ ÉVRE ÍTÉLTEK

Május havi borzalmas szerencsétlenséggel kezdődött. A tiranai királyi nászról Olaszország felé

Julius: Halálozások hónapja

A július hónap elején a sportot nagy gyász érte. Meghalt Suzanne Lenglen, a tenisz egykori világbajnoknője. Ezen a napon érkezett a hír, hogy Palesztinában ismét fellángoltak a harcok. Érdekes sporthír: Janán lemondta az olimpiász rendezése: *Tizenhatodikán mélyregegy gyász érte az országot. Elhunyt Mária anyakirályné.* Három nap múlva Corrigan amerikai repülő „légikonflon” „véletlenül” átrepült az Óceán. És még egy érdekes esemény. *Az angol királyi pár Párisba látogatott.* Huszonnegyedikén temette az ország nagy királyneáját. Másnap lezuhant a Varsó—bucaresti utaszállító repülőgép.

AUGUSZTUSBAN SZINTÉN ARATOTT A HALÁL

Augusztusban a következő fontosabb események történtek: Súlyos gépkocsi szerencsétlenség érte Solymásán Magda szimfonizsnőt. Runciman lord Prágába utazott. Elfoglalta új hivatali beosztását Dragomir Silviu kisebbségi kormánybiztos. Meghalt dr. Márton Sándor, az ismert magyar szinpadai kiadó. Repülőkatasztrófa történt Debrecen közelében: kilenc hírlapíró és a gép három főnyí személyzete meghalt. Eskü: tett Vorbuchner Adolf, Erdély új katolikus püspöke. Újabb repülőszerencsétlenség: lezuhant a Prága—pári utaszállító gép. Tizenketten meghaltak. Kihirdették az új közigazgatási törvényt. Dr. Marta Alexandru Temes tartomány helytartójává nevezték ki. Meghalt, Hlinka András és ugyaneznap még egy érdekes ember ment el örökre:

tartó repülőgép lezuhant és tizenkilenc utasa meghalt. Harmadikán Hitler kancellár Rómába érkezett, míg ötödikén elhunyt a kiváló Nagy Endre, a magyar kabaré megteremtője és ugyanezen a napon terjesztették a magyar parlament elé a zsidó törvényt. Gyász érte az ország politikai és irodalmi életét. *Meghalt Goga Octavian.* 18-án hazaárulás címén vád alá helyezték Zelea Codreanu, míg Mareknét, a négyezer gyilkos bécsi asszonyt halálra ítélték. Huszadikán a miniszterelnök Lengyelországba utazott. Huszonhét óra múlva futó üzket terjedt el a hír, hogy *Csehszlovákia két korosztályt mozgósított.* Huszonnegyedikén Romániában bevezették a halálbüntetést és közben megkezdődött a vasgárdista vezér és társainak hazaárulási bűnpere. Budapestén százezer ember jelenléte megnyitott az eucharisztikus világtörvény. Néhány napi tárgyalás után a hadbírósgitiz esztendői kényszermunkára ítélt Codreanu. Végül 28-án japán repülő elpusztították Kanton egy részét.

JUNIUS: ARVIZ KINABAN. 300.000 HALOTT

Junius ismét egy szomorú eseménnyel indult. Bassermann világhírű német színész és felesége öngyilkosságot követett el. Hetedikén újabb bombázta Kanton: 2000 halott. Nyolcadikán az ország népe nagy fényvel ünnepelte meg az uralkodó hazaérésének évfordulóját. Ugyaneznap a tengerentúlról érkezett a hír, hogy Cash amerikai petróleum mágánfiát elrabolták és később meggyilkolták. *A hó közepén a királyok átvágták a Sárga folyam gátjait.* Már az első nap 300 ezer ember elpusztult. Közben már halálra ítélték az amerikai petróleum mágán gyermekének elrablóját. Tizenhetedikén kivégezték a madridi kormány több tagját. *Carol király Isztambulba utazott, ahol találkoztak Kemal Atatürk köztársasági elnökkel.* Négy nappal később szigorú rendszabályokat hoztak a német zsidók ellen. Huszonharmadikán meghalt az angol királyné édesanyja.

Krausz Simon, az egykori legendáshírű bankvezér. Blédben tanácskozássra ült össze a kisantant és békejobbot nyújtott Magyarország felé. Meghalt Grigore Filipescu, a kiváló román politikus. Még egy hasonló tragikus hír. Váratlanul elhunyt Karinty Frigyes, a nagy magyar író. Augusztus 31-én pedig Kolozsvárra érkezett Lindbergh ezredes.

SZEPTEMBER HOZTA A SORSDÖNTŐ MÜNCHENI EGYEZMÉNYT

Szeptember tizedikén szomorú esemény történt: meghalt dr. Vorbuchner Adolf katolikus püspök, akit csak nemsokkal azelőtt nevezett ki - Szentaiya. Tizenkettedikén megkezdődött a Népszövetség 19-ik közgyűlése. Másnap véres zavargásokról adnak hírt a szudéta-vidékről és Bucarestben meghalt Mardarescu tőrök. Nagy horderejű politikai esemény történt 15-én. *Chamberlain angol miniszterelnök Hitlerhez utazott.* Majdnem ugyaneznap Daladier és Bonnet Londonban tárgyaltak. Szeptember 18-án nagy ünnepek színhelye volt a máraesstii csatatér. Szept. huszonnegyedikén világszenzáció: *Csehszlovákia feltétel nélkül elfogadta az angol—francia javaslatot és belenyugodott egyes területei elvesztésébe.* A hó végén még öt érdekes esemény történt: megszaktadtak a godesbergi tárgyalások, Franciaország részleges mozgósítást rendelt el, Münchenben megegyeztek és a cseh kormány elfogadta a müncheni határozatot.

Október ismét mozgalmas hónap volt. Ez a harminc nap egy halálozással kezdődött. Meghalt Averescu tábornagy. Ötödikén Benes csehszlovák elnök

lemondott. A következő napon a fasiszta nagytanács szabályozta az olaszországi zsidók helyzetét. Hetedikén Blücher tábornagyot és vezérkarát letartóztatták. Három nappal később megkezdődtek Komáromban a cseh—magyar tárgyalások és ugyanezen a napon tüntetések voltak Bécsben Innitzer érsek ellen. A magyar csapatok megkezdtek bevonulásukat a visszacsatolt területekre. Tizenharmadikán Bucarestben 42 milliós kisajátítási panamát lepleztek le. Másnap lemondott Argeseanu hadügyminiszter, utóda Ciuperca tábornok. Tizenhatodikán az ösztinte szerepet jegyében folyt le öfelsége születésnapja alkalmából rendezett ünnepség. Néhány nap múlva meghalt Bernády György, az erdélyi magyarság egyik vezéralakja és Kanton elesett. Alig huszonnégy óra múlva Hankeu is elesett.

NOVEMBER: AZ URALKODÓ KÜLFÖLDI UTAZÁSA.

November hónap megint halálesettel indult. Elsején meghalt Cyrill nagyherceg. Másodikán agyonlőtték Böszörményi Emil dr.-t, a nagyváradi munkásság vezetőjét. November hetediké szomorú nap volt; a németországi zsidóság számára: egy fiatalember revolveres merényletet követett el Von Rath párisi német követségi titkár ellen. Kilencedikén meghalt Von Rath titkár és borzalmas projom indult meg a németországi zsidók ellen. Egy nappal később meghalt Kemal Atatürk, a török köztársaság elnöke. Berlinben kilenc zsinagóga porig égett. Tizenegyedikén az elhunyt Kemal Atatürk helyébe Izmet basát választották meg. Nagy eseménye 13 án nemcsak Románia, de az angol főváros lakosságának is Carol király és a trónörökös londoni utazása. Tizenötödikén az uralkodót London népe nagy lelkesedéssel fogadta. Jelentős esemény még ezen a napon, hogy átalakult a magyar kormány. November 19-én Carol király Párisba érkezett, majd onnan a nagyvada társaságban Brüsszelbe folytatta útját. Meghalt Maud norvég királyné és eltemették Kemal Atatürköt. Tömeges kilépések a magyar kormánypártból. Meghalt Martos Ferenc, az ismert, nagyszerű operett librettista és Winternitz budapesti sebésztanár. A Szentatyát szivroham érte. Az uralkodó és a trónörökös hazaérkeztek győzelmes külföldi utjukról. Revolveres merényletet követtek el Stefanescu Goangá kolozsvári egyetemi rektor ellen. November utolsó napján ismét több érdekes esemény történt. Így többek között megbukott a franciaországi általános sztrájk, Zeleu Codreanu ut 13 társát szökés közben agyonlőtték, Hacha Emil választották meg a cseh köztársaság elnökévé.

DECEMBERBEN KIÉLEZŐDÖTT AZ OLASZ—FRANCIA ELLENTÉT

Elérkeztünk az esztendő utolsó hónapjához. Ez a harminc nap is eléggé dus volt eseményekben. Elsején tüntettek Olaszországban Tunisz és Korfúka visszacsatolása mellett. Harmadikán szökés közben agyonlőtték a kolozsvári merénylet tetteseit. Két nap múlva Petre Andrei lett az új nemzetnevelési miniszter. Hetedikén meghalt Baklanov, a világhírű orosz énekes és ugyancsak ekkor Mosjoukin a híres filmsztár megőrült. 21-én lemondott Petrescu Comnen és Gafencu főszerkesztő lett az új külügyminiszter. Huszonharmadikán a pápa Márton Áron apostoli kormányzót nevezte ki Erdély római katolikus püspökévé. Olaszország felmondta az 1935-ben Franciaországgal kötött egyezményt. Amikor december utolsó napjaiban ezeket a sorokat írjuk, Magyarországon megjelent az új zsidótörvény és megalkult a Nemzeti Újjászülletés Arcvonalá, Ciano Budapestre érkezett és Newyorkban leütötték La Guardia polgármester. Meghalt Capek Károly, a híres cseh író és meghalt Vandervele volt belga miniszter és munkásvezér. A francia államtanács vizsgálta az olasz területi követeléseket, mire Olaszország csapatösszevonásokat eszközölt, özvegy báró Nopcea Eleké meghalt és páratlan arányú vasúti katasztrófa történt az Okiráltságban. Összeült a páneramerikai kongresszus és egyhanguan az erőszak uralma ellen foglalt állást.

Ez volt az 1938-as esztendő szomorú krónikája. Ki tudja azonban, hogy mit hoz még a jövő...

Robert József

A Gliganul bánsági vadásztársaság nagysikerű bázosi vadászata

Felfüggesztik a nyúl vadászati tilalmat, mely egyes megyében már érvényben van

A temestorontáli jelentős vadásztársaságot már többször foglalkoztatta az a gondolat, hogy a bucarestii legfelső vadászati intézőket egy jól megszervezett és megrendezett itteni vadászattal kellene meggyőzni arról, hogy itt

a legszigorúbb kri ilát is könnyen és biztosan elbő vadászati kultúra és eredmény van,

nemcsak a királyi vadászterületeken, ami magától érthető, hanem néhány jól vezetett és hagyományokkal rendelkező itteni lakosokból álló vadásztársaság területein is. Ezt a helyes gondolatot váltotta valóra a Gliganul vadásztársaság. Ügyeinek szakavatott és buzgó intézője Weissmann György, a kiftűnő vadász, készítője elő és Wrbitzky Gyula királyi vadászati felügyelő, erdmérnök nagyszerű segítségével és rendezésében folyt le a bázosi vadászati, amelyen a következő előkelőségek, tagok és vendégek vettek részt: Bucurestiből Mocsonyi Antoniu miniszter, királyi fővadászmester, Gorgia Cicerone volt földművelésügyi államtitkár, Manu tábornok, Saulescu Nicolae országos vadászati főigazgató, dr. Stochita országos vadászati főfelügyelő, Costescu központi főfelügyelő, Hociota központi vadászati felügyelő, Dumitrescu Alexandru ezredes, az országos vadászösszevőség főtitkára, Rafiroiu mérnök, Aradról Dobriceanu ezredes-prefektus, Temesvárról Praporgescu ezredes, megyei prefektus, a Gliganul tagjai közül Catina elnök, dr. Bugariu Sever közjegyző, Manciu mérnök, a Resica-Művek vezérigazgató-helyettese, Lintia Dionise, városi múzeumi igazgató, dr. Durian Gaspar, Nagy Károly, Dengl Ferenc, Scherter Ottó, Uhrmann Alfréd, a temesvári Hubertus tagjai közül mint vendégek Lambrino Gheorghe, a büntetőtábla elnöke és Puhala Sándor dr. főtitkár. Összesen 28 vadász.

A rendezésben Wrbitzky Gyula és Weissmann György mellett tevékeny részt vett Wagner kapitány, a királyi fácános vezetője és az itteni királyi vadászterületek személyzete. A vadászati pontos eredménye a következő volt: az első hajtásban esett 181 nyúl, 1 róka, 1 fácán, az erdei hajtásban 69 nyúl, 5 róka, 4 fácán, az utolsó hajtásban 235 nyúl, összesen tehát 485 nyúl, 6 róka, 5 fácán és több ragadozó madár.

A legjobb eredményt Mocsonyi Antoniu miniszter érte el, aki 71 nyulat és egy rókát lőtt.

A jelenlévő hozzáértők becslése szerint legalább 700 nyulat lehetett volna lőni, ha hajtások helyett köröket lehetett volna rendezni.

Délben kiftűnő ebéd várta a vadászati résztvevőit a szabadban. Érdeklősége az ebédnek az

volt, hogy Catina elnök a helyhez és időhöz mért rövid beszédet mondott. Köszöntötte Mocsonyi minisztert, mint a Gliganul vadásztársaság tiszteletbeli elnökét, akinek védnöksége és irányítása mellett a társaság ügyei máris a lehető legjobb úton vannak. Köszöntötte Saulescu Nicolae országos vadászati főigazgatót, aki a romániai vadászati nemzetközi szintre emelte. Üdvözölte a fővárosi vendégeket, akik csaknem mind tagjai a legfelső állandó vadászati tanácsnak. Láthatták, hogy milyen rend és gazdálkodás van nálunk, ahol

a kisebbségi vadászok is megérdemlik a teljes jogosultságot a vadászati minden kérdésében.

A nagy tetszéssel fogadott köszöntésre Manu tábornok válaszolt, megköszönve a szép vadászati és a vendégiszteret, a román vadászati élte-ésével végezve válaszát. Az ebéd alatt sokan gratuláltak Weissmann Györgynek, megköszönve személyesen is azt a szép mulatságot, amelyben az eredményes vadászaton részüket volt.

Különös jelentősége volt a bázosi vadászati, az a beható tanácskozás, amelynek tárgya az volt, hogy eldöntse a temestorontáli vadászati igen közelről érintő azt a kérdést, hogy

vajjon fenntartása-e a minisztérium azt a tilalmat, amely szerint Temestorontálban is, miként Arad- és Biharmegyében, január elsejétől kezdve nem szabad nyulat lőni.

Wrbitzky Gyula, Lambrino Gheorghe, Lintia Dionise és Puhala Sándor dr. a legbehatóbban tárgyalták meg a kérdést a legilletékesebbekkel. Puhala Sándor dr. írásban is átadta Saulescu Nicolae-nak a kellő statisztikai adatokat és a temesvári vadászok minden érvét oly irányban, hogy itt

a nyúl vadászati január elsejétől való megszüntetése teljesen indokolatlan.

A vadászati folyamán is állandóan visszatérő téma maradt. A bázosi vadászati eredménye győzte meg leginkább Saulescu Nicolae-t. Az utolsó hajtás után kijelentette szomszédja, dr. Puhala Sándor előtt, elismeri, hogy itt, a mi megyénkben nemcsak sok nyúl van, hanem szép és egészséges is a nyúlállomány. Így

biztosra vehető, hogy a temestorontáli vadászok januári főmúltságát, a körvadászatiakat, már nem fenyegeti a tilalom.

A megye vadászai mind hálásak lehetnek ilyenformán a nevezetes bázosi vadászati és a Gliganul vadásztársaságnak és a tilalom ellen harcolók közül elsősorban az élen álló Wrbitzky Gyula királyi vadászati felügyelő, erdmérnöknek.

A belügyminisztérium megtisztította az országot a nemkívánatos elemektől

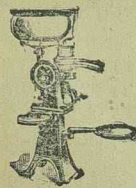
Calinescu miniszter nemcsak a rendet biztosította, hanem megakadályozta az idegenek beözönlését is

Bucuresti, december 31. A belügyminisztérium, Armand Calinescu miniszterrel az élen az elmúlt tíz hónap alatt olyan alapos munkát végzett, egyedülálló és méreteiben felülmúl minden eddigi megvalósítást. A belügyminisztériumnak törekvése nemcsak a rend és nyugalom biztosítására irányult, hanem nagy súlyt fektetett arra, hogy a román elemet megfelelő támogatásban részesítse a valóságban beözönlő idegenek áradatával szemben. Az utóbbi hónapok közép-európai eseményei valóban azzal fenyegettek, hogy nem kívánatos elemek lépik el az országot az óslakosság kárára. Ezek az említett nem kívánatos elemek olyan tájakat keresnek, ahol zavartalanul, más népek hátrányára élhetnek. Armand

Calinescu miniszter komoly és civilizált intézkedései azonban

megmentették az országot a kiltásban levő beözönlések veszélyétől és lehetőségétől.

Az állampolgárok felülvizsgálatával párhuzamosan — amelynek következtében jelentős számú idegennek kellett elhagynia az ország területét — megszigorították a határok ellenőrzését is, hogy ezáltal megakadályozzák olyan elemeknek a bejvetelét, akik káros befolyással lettek volna a román munka és gazdaság szempontjából. Az utóbbi időben kiutatott egének számarányáról a legszebben a már elkészített kimutatások tanuskodnak. Tíz hónap alatt megtisztították az országot mindazoktól, akik éltök diék módjára éltek az ország területén és ezáltal igazságot szolgáltattak a román elemnek, amely eddig bizonyos mértékben lealázó szerepet töltött be. Ez a kérdés annak ellenére, hogy egyike volt a legfontosabbnak, a mult kormányzati rendszerének nem talált kellő megoldásra és talán, ha az új és erősebb bizonyított kormány nem nyul kellő eréllyel a problémához, ez újabb súlyos csapást jelentett volna a román elemre és annak érdekeire. Ebben van Armand Calinescu belügyminiszter és az új kormányzati rendszer nagy érdeme,

"TITANIA"
TEJ-SEPARATOR
Timisoara IV., Str. Bratianu 41.
Vezérképvislet:
Ed. KARNER S. A.
mezőgazdasági géplerkat

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhatalomoknak és közintézményeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Ujévi köszöntő

Adjon Isten az újévben mindenkinek békességet, vidámságot, boldogságot, nyugodalmat, egészséget, szántóföldön dusan, bőven örjenek be a kalászkok, legyen jó bor, forrjon jókor, — boldog évet én kívánok.

Adjon Isten az újévben elégedett, szép életet, barátságot, mulatságot, megértést és szeretetet, legyen az új esztendőben sok-sok áldás, semmi átok, sok nevetés, bánat kevés, — boldog évet én kívánok.

Adjon Isten az új évben jólétet, a jó embernek, és ne legyen — sikon-hegyen — olyan, akít terhek vernek, viruljanak minden népek, népek ölen a családok, harag tiünjön, ármány szünjön, — boldog évet én kívánok.

Mentsen Isten az újévben szenvedéstől, betegségtől, háborútól, gyótró buától, ellenségtől, irigységtől, ne érjenek az újévben senkit tüztől, víztől károk, gond apadjon, könny száradjon, — boldog évet én kívánok.

Ujévben ne legyen senki rongyos, éhes, vigasztalan, ne legyen kéz, ne legyen ész olyan, melyik munkátalan, senkit, senkit ne érjenek csalódások, bántódások, legyen kenyér, foszlós, fehér, — boldog évet én kívánok.

KORÓ PAL.

(—) ÚJÉV A HELYTARTÓSÁGON. A királyi helytartóság tegnap délelőtt Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével értekezlet volt, amelyen az egyes osztályok főnökei vettek részt és jelentést tettek a folyó ügyekről. Az értekezlet végén Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár a tisztviselői kar nevében boldog újévet kívánt Marta dr. királyi helytartónak, aki az üdvözlést meleg szavakkal mondott köszönetet.

(—) ÚJÉVI ÜDVÖZLÉS A VÁROSHÁZÁN. A városi tisztviselők tegnap délelőtt tízenkét órakor a nagy tanácssteremben gyülekeztek össze, hogy az új év alkalmával üdvözlőjek Baran Coriolan dr. főpolgármestert. Az üdvözlő beszédet Table Nicolae dr. főjegyző tartotta, aki a tisztviselők ragaszkodásáról és törhetetlen munkakedvéről biztosította a főpolgármestert. Baran Coriolan dr. főpolgármester megköszönte az üdvözlést és a maga részéről biztosította a tisztviselőket, hogy munkájukat mindenkor méltányolja. Rámutatott arra, hogy minden munka a város polgárságának érdekében történik és minden tisztviselő lelkiismerete nyugodt és megelégedett lehet, ha a köztér dolgozik.

(—) A MEGYÉSPÜSPÖK ÚJÉVI ÜDVÖZLÉSE az egyházközségek részéről ma délelőtt tízenkét órakor lesz. A német beszédet Novotny Károly, a magyar üdvözlőbeszédet Kósó János tartja.

Január 1

Vasárnap

Ujév

Január elsejével kezdődik a polgári újév. Január hónapját a régi rómaiak iktatták bele a naptárba és az az esztendő tizenegyedik hónapja volt náluk, február a tizenkettedik és az év március elsején kezdődött. A középkorban a keresztény népeknél december 25-én, Jézus születése ünnepén volt az újév. Franciaországban 1556-ig husvétvasárnap, Angliában 1752-ig március 20-án kezdődött ez újév. A zsidóknál Tisri hónap elsején kezdődik az újév. Ez szeptember második felére esik. Manap majd minden keresztény országban már január elsején kezdik az újévet.

1823. január elsején született Petőfi Sándor, a legnagyobb magyar költő. Langlétele már diákkorában nyilatkozott meg verseiben. Olyan hatalmas tehetség volt, amely az egész világon a legelső költők sorába emelte, Igen termékeny volt. Rengeteg verset írt a szabadságról és a szerelemről. Elbeszélő költeményeket is írt. János vitéz történetét is Petőfi Sándor énekelte meg. Petőfi Sándor, akinek neve örökké élni fog, 1849-ben, huszonhat esztendőskorában a segesvári csatában hősi halált halt.

1851. január 1-én született: Abrányi Emil író és újságíró. Fia volt Abrányi Kornél zeneszerzőnek. Családjában számos költő és muzikus volt. Abrányi Emil már fiatal korában a Petőfi Társaság tagjává választották. Nemcsak eredeti költeményeket írt, hanem sokat fordított angol, francia és német nyelvből.

Január 2

Hétfő

Makár

1481. január 2-án írta alá Izabella spanyol királynő azt a rendeletet, amellyel Spanyolországban életbe léptette az inkvizíció és annak vezetésével Torquemada dominikánus szerzetest bízták meg. Az inkvizíció az eretnekek ellen irányult, később azonban már azok ellen is eljárt, akiket puzta gyanu alapján tartóztattak le, mint az igaz hit ellen vétőket. Az inkvizíció sok ezer embert küldött máglyára. Az inkvizíció tulkapasait a pápa is helytelenítette.

1654. január 2-án született Almási Gergely Mihály erdélyi unitárius püspök. Tanulmányait Kolozsvárott és külföldön végezte. Hazatérve, mint tanár működött előbb, majd lelkészkedett és 1694-ben választották meg az unitáriusok püspökévé. Számos egyházi irodalmi munkája maradt fenn. Egyházi beszédei és könyörgései híresek voltak.

(—) A BÁNSÁGI NYUGDÍJASOK IS CSATLAKOZNAK A NEMZETI ÚJJÁSZÜLETÉS ARC-VONALÁHOZ. A bansági állami nyugdíjasok egyesüteme egyesületének választmányja egyhangulag elhatározta, hogy a „Nemzeti Újjászületés Arcvonala” szervezetéhez csatlakozik. Felkéri a bansági nyugdíjasokat, hogy a szervezetbe iratkozzanak be. E célból a nyugdíj egyesület hivatalos helyiségében (IV. Bul. Berihelot 2.), köznapokon 9—12 és 4—7 óra között, akár személyesen, akár írásbelileg, vagy pedig lakóhelyükön, az előjárásúgnál, ahol erre lehetőségük adatik, jelentkezni szíveskedjenek.

— Semmi esetre sem kellemes merev és fájó izmokkal járnai. Diana sóborszesz bedörzsölés visszaadja a ruganyosságát.

(—) AMIKOR ROSSZ A LEVÉLSZEKRÉNY. A Duca utcában és a színház előtti téren levő üzletek tulajdonosai az utóbbi időben megfigyelték, hogy a Lloyd-palota előtt álló levélszekrényből a kivétel alkalmával a levelek gyakran kiesnek, mert a levélszekrény záró szerkezete rossz és a zsákok is hiányosak, amelyekkel a postások a leveleket összegyűjtik. A panaszos kereskedők attól félek, hogy ilyen módon a levelek igen könnyen elveszhetnek. A Kereskedők Egyesülete ezeket a beérkezett panaszokat sürgősen a kereskedelmi és iparkamarához juttatja és reméli, hogy a postaigazgatóság megteszi a szükséges intézkedést.

(—) NÉPMOZGOLMI KIMUTATÁS 1938-RÓL. Temesvárott 1838-ban 1439 gyermek született, míg az előző esztendőben a születések száma csak 1383 volt. A halálozások száma 1938-ban 1501 volt, míg 1937-ben 1496. Az elmúlt 1938 évben Temesvárott 1199 pár kötött házasságot, míg 1937-ben csak 1042. A születések, halálozások és házasságok száma tehát egyaránt több volt 1938-ban, mint 1937-ben.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Rotar Cornel, Weiszberger Eva, Bowanka Jusztina Gabriella.

(—) ELMARADT A LLOYD-TÁRSULAT KÖZGYÜLÉSE. A temesvári Lloyd-Társulat szombaton délelőtt tízenegy órára hirdette rendes évi közgyűlést a székház tanácstermében. Mivel azonban a tagok nem jelentek meg az alapszabályokban előírt határozatképes számban, ezért a közgyűlést január 22-én délelőtt tízenegy órára halasztották el.

Mi lesz öt perc múlva ?

Arthur H. Compton, a Nobel-díjas fizikus-professzor, a kozmikus sugarak világhírű kutatója, rendkívül mulatságos táblázattal lepte meg az angol közvéleményt.

Az emberiség multjáról készített egy kis táblázatot, időrendben felsorakoztatva a főbb eseményeket. Nemesak az eseményeket sürítette össze, hanem az időt is összehusorította egy kicsit.

De beszéljen maga a táblázat:

Egy-két évvel ezelőtt az emberek megtanulták, hogyan kell baltát bészíteni a köböl.

A mult héten megtanulták, hogyan kell csizolni a követ.

Tegnapelőtt már a képirásnál tartottak.

Tegnap bevezették az ABC használatát.

Tegnap délután a görögök megajándékozták művészetükkel a világot.

Tegnap éjjelkor letínt Róma fénye.

Ma reggel negyedkilenckor Gallioi megfigyeltte a testek szabadoneresését.

Tíz órakor elkészült az első gőmozdony.

Tizenegy órakor meg voltak olvva a mágneségi és villamossági problémák.

Tizenegy óra harminckor az előbbiek következményeképpen tökéletesítették a drójt utján való táv-éríntkezést.

Tizenegy óra negyvenkor felfedezték a röntgensugarakat.

Ötven perccel ezelőtt általános lett az autó használata.

Öt perccel ezelőtt megindult a rendszeres repülőforgalom.

Egy perccel ezelőtt a rádió vált általánosan népszerűvé.

Es most délelben a tudomány egészen új értelemben egyesítette az egész emberiséget, teszi hozzá időrendi táblázatához félreérthetetlen gumnyal a kiváló tudós.

(—) A TARTALÉKOS TISZTEK KATONAI KÖNYVECSKEINEK LÁTTAMOZÁSA. A temesvári hadkiegészítő parancsnokság hatáskörébe tartozó területen lakó tartalékos tisztek katonai könyvecskéinek láttamoazása január 8-án kezdődik és március elsejéig tart. Jelentkezni lehet naponta — az ünnepnapokat kivéve — délután 4—7 óra között a hadkiegészítő parancsnokságnál. A tartalékos táborkok és főtisztiszek nem kötelesek személyesen jelentkezni. A tartalékos tisztek teljes felszereléssel jelentkezzenek a láttamozáásra. Mindazok, akik a jelentkezést elmulasztják a katonai törvényszék elé állítják.

— AKI TÚLSOKAT EVETT, vagy ivott és ezért rosszul érzi magát, annak egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűviz igen gyorsan és alaposan kitisztítja a gyomrát és a belet és felfrisíti egész szervezetét. Kérdezze meg orvosát.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Hellmann János hetvenöt éves, Juhász István három napos, Badasovlavics Katalin született Thomas hetvenöt éves, Buchmann Erzsébet huszonnyolc éves.

SZERKESZTŐI ÜZENET

(—) H. J. TEMESVÁR. Annyi régebben beüldött versünk vár közlésre, hogy újabb verset belátható időn belül nem fogadhatunk el.

(—) N. L. A fenti üzenet Önnek is szól.

Mozi

MŰSOR

VASÁRNAP, JANUÁR 1.

APOLLÓ: Bécsi kedélyesség (német film). Matiné: Lányok fehérben (német film).

ATLANTIC (Erzsébetváros): Az édes anyaföld és a bajnokok (német filmek).

CAPITOL: Bécsi kedélyesség (német film). Matiné: Fiam a miniszter úr (német film).

CONCORDIA (Mehala): A korzikai (angol film).

RIVOLI: A lázadó hős (német film). Matiné ugyanaz a film.

SCALA: Mégis ártatlan (angol film). Matiné: A terror (angol film).

HÉTFŐ, JANUÁR 2.

APOLLÓ: Bécsi kedélyesség (német film).

ATLANTIC (Erzsébetváros): Az édes anyaföld és a bajnokok (német filmek).

CAPITOL: Bécsi kedélyesség (német film).

RIVOLI: A lázadó hős (német film).

SCALA: Mégis ártatlan (angol film).

Meglépett a koca

A hízők rendes körülmények között; nem igen szoktak kalandos utakra indulni. Elködörög a tengeren, nyoma vész olykor egy lónak, de a disznó, már bőséges szalonájára révén is, szerfölött lusta, elüldögél ott, ahol van, mint Diogenes a hordójában. Kivétel azonban mindig esik. Egy gazdálkodó a napokban reggel felrakta szánjára másfél mászsás disznóját, hogy azt eladás céljából bevigye a hetivásárra. Lett azonban nagy csodálkozás a sorompónál, mikor le kellett volna fizetni az illetéket; s az óriási koca nem volt sehol. Ki tudja, mi csoda vándorösztrónok keltek benne életre hirtelen; bizony a disznó meglépett. És hogy milyen alaposan hajtotta végre ezt a műveletét kövér sonkái ellenére, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy még most sem akadtak az emigráns koca nyomára.

— ÖFELSÉGE A SZEGÉNY DIÁKOKERT.

Bucurestiből jelentik: Öfelsége, a király, tegnap törvényrendeletet írt alá, amely szerint öt millió lejt u al ki azoknak a szegény és érdemes hallgatónak és főiskolásoknak, akik tanulmányaik folytatásához nem rendelkeznek megfelelő anyagiak felett.

— Közhivatalok ünnepe. Bucurestiből jelentik: A közhivatalok újévi szünete péntek este kezdődött és 1939. január 2-án, hétfő este ér véget.

— BÍRÓI KINEVEZÉSEK. A bírói karban újabb kinevezések történtek. Így Bratu P. Ioan jogvégeztet a vingai járásbírói segédbírójára lett, Marian P. Vasile a billéi és Pascu Ioan a zombolyai járásbíróihoz nevezték ki. Popescu Gh. Ilie a temesvári törvényszékhez, Sala Gavrila pedig a lugosi törvényszékhez lettek végrehajtották (portarel) kinevezve.

— HASMŰTÉKEK UTANI IDŐSZAKOKBAN a régóta bevált, tisztán természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz kitűnő hashajtó, amely a belek tartalmát; biztosan felhígítja és azt csakhamar fájdalommentesen levelezi. Kérdezze meg orvosát.

— HALÁLOZÁSOK. Vermes Ernő kalapgyári igazgató ötvenhárom éves korában tegnap délben meghalt. Gyászolják özvegye és három gyermeke. Temetése hétfőn délután három órakor lesz. — Boden Ottó nyugalmazott könyvelő, a gyárvarosi római katolikus egyházközség főpénztárosa tegnap reggel elhunyt. Temetése ma délután négy órakor megy végbe a gyárvarosi Neculcea ucca 45 szám alatti gyászházba. — Illy Kálmán asztalosmester tegnap reggel elköltözött az élők sorából. Ma délután háromkor temetik a józsefvárosi temető kápolnájában. — Meghaltak még: Röhrich Mátyas ötvenhat éves közműves, Hechtenwald Mária kilencvennégy éves, Fica Feodor hatvannyolc éves napszamos.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATA:

Vasárnap, január elsején a szolgálati beosztás a következő:

A I. kerületben az Unirii téren levő Weisz gyógyszerár.

A II. kerületben a 3. August utcában levő Löw gyógyszerár és P. Maior téren levő Meiszner gyógyszerár.

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerár.

A IV. kerületben a Bratianu utcában levő Diana gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-bisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Hétfőn, január 2-án a szolgálati beosztás a következő:

A I. kerületben a Sft. Ioan utcában levő Irgalmasok gyógyszerára.

A II. kerületben a Maresal Joffre utcában levő Schul gyógyszerár.

A III. kerületben a Carol úton levő Keller gyógyszerár.

A IV. kerületben a Preyer utcában levő Ungvári gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-bisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Keddén, január 3-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Reg. Ferdinand úton levő Salvator gyógyszerár.

A II. kerületben a Traian téren levő Kígyó gyógyszerár.

A III. kerületben a Miron Costin utcában levő Merklek gyógyszerár.

A IV. kerületben a Vacarescu utcában levő Braun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-bisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

— Fuzionálnak a budapesti hétfői lapok. Budapestről jelenik: Négy hétfői lap, a Magyar Hétfő, a Hétfői Napló, a Reggel és a Reggeli Ujság elhatározták, hogy fuzionálnak. Hétfő reggel címen politikai helyzetet alakítanak és a társaság vezető tagjai: Lázár Miklós, Vadnay Endre, Lévy Endre és Elek Hűg. Az új lap vasárnap este jelenik meg először.

— Korcsolyák. kályhák, takaréklámpák, kályhaelötti tálcák, konyhaberendezési tárgyak nagy választékban Scherer Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

Márton Áron ünneplése a Katolikus Népszövetségben

A Katolikus Népszövetség bányási központjának közgyűlése meleg szerepvel ünnepelte Márton Áront, az erdélyi római katolikus egyházmegye újonnan kinevezett püspökét. Rech K. Géza gyárvarosi apátplébános, a Katolikus Népszövetség országos alelnöke, szótartott a szónok és közölte a közgyűléssel az örömdetes hírt, hogy Márton Áron apostoli kormányzó XI. Pius pápa erdélyi püspökévé nevezte ki. Ez a hír annál inkább is örömmel tölti el a Katolikus Népszövetség, mert Márton Áron volt az, aki a szövetséget új életre keltette. Martzy Mihály elnök hosszabb beszédben méltatta azután Már-

(—) HAZASSÁGOK. Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötötték házasságot: Nagy Zoltán unitárius lelkész és Wessely Rozália, Brach Péter fodrász és Fleb Mária, Freer János pincér és Szegedy Erzsébet, Kaschuba György műszerész és Ficzy Vilma, Kiss Kornél villanyszerelő és Baiczky Teréz, Dongó András cipész és Hunyadi Juliánna.

(—) Dr. Hirsch Sándor bőrgyógyász-urologus, január 2-ától folytatja rendeléseit. Röntgen és rövidhullám. Lloyd-sor, „Palace”-ház. Telefon: 24—26.

ton Áronnak a Katolikus Népszövetség körül szerzett érdemeit, amelyeket mint annak országos igazgatója szerzett. Hogy a Katolikus Népszövetség ma erdélyszerte virágzik, az kizárólag Márton Áron céltudatos és eredménytelen munkásságának köszönhető. A Bányás és Temesvár ragaszkodása is osztatlanul árad Márton Áron felé, aki több alkalommal is járt Temesvárot és itt gyűjtő hitkönyveket tartott. A közgyűlés lelkesedéssel hallgatta meg a beszédét és Martzy Mihály elnök javaslatára egyhangúlag elhatározta, hogy Márton Áron püspököt táviratilag üdvözi.

Rádió

VASÁRNAP, JANUÁR 1.

Bucuresti. 9.55: Harangzug, szentmiseközvetítés. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14: Sroe és Vasilache humoristák. 14.15: A hangverseny folytatása. 15.20: Valeriu Măgureanu előadása. 15.35: Nelu Busuioic zenekara. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Jean Sibiceanu zenekara. 19.05: Hanglemezek. 19.40: Alex. Grouzta énekel. 20: Zenekabaré. 20.30: Al. Hodos előadása. 20.45: Petrică Motoi zenekara. 21.30: Opereti-lemezek. 21.30: Hanglemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.15: Hangok újévi üdvözlője. 9.40: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Katolikus istentisztelet. 12.20: Evangélikus istentisztelet. 1.25: Időjelzés, időjárásjelentés. 1.35: Operaházi Zenekar. 2.15: Márai Sándor újévi köszöntője. 3: Hanglemezek. 4: Mezőgazdasági félóra. 4.45: „Felvidéki est”. Közreműködik az I. számú regőcsosport. 5.30: Bárfia. Előadás. 6: Pertis Jenő és cigányzenekara. 7: A nevető külföld. (Párisiak). Felolvasás. 7.30: Géczy Fazekas Klára zongorázik. 8.05: Hírek. 8.25: Petőfi-versek. 8.50: Rádiógyuleg. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Thaler Gyula és Végh Mihály jazzzenekara. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.15: Bura Sándor és cigányzenekara. 4: Hanglemezek. 7: Kernács Pál hegedűl. 7.30: Apró történetek. Tabi László csevegése. 8.10: Szalonzene. 9.25: Az önarckép. Előadás. 10: Hírek. Bécs. 20: Operaelőadás. 23.30: Szórakoztató és tánczene.

Belgrád. 19.35: Lemezek. 21: Népdalok és táncok. 22: Katonazene. 23.20: Könnyű zene.

Milánó. 20.25: Lemezek. 22: Luxemburg grófia című operett előadása.

Strassburg. 20.30: Lemezek. 21.45: Lemezek. 22.15: Tarka zene. 23: Lehár-operett.

Varsó. 20.35: Lemezek. 22.10: Táncczene. 23.20: Könnyű zene. 24.05: Táncczene.

HÉTFŐ, JANUÁR 2.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Ion Murcioiu és Elena Galin énekel. 19: Dr. I. Apostoleanu előadása. 19.15: Kamarazene. 19.40: Radu Vasilescu sport beszámolója. 20: Prof. Andrei Rădulescu előadása. 20.15: Szalonzene. 21: Dem. Teodorescu előadása. 21.15: Mozart: Basien és Bastienne című operája. 22: Hírek, sport. 22.15: Radu Mihail zongorázik. 22.40: George Cocea gondolkázik. 23: Hírek. 23.15: Costică Tandiu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Uána étrend közlemények. 11: Hírek. 11.20: Egy felvidéki új lap közleményei 1875-ben. Felolvasás,

11.45: A gazdag Mexikó szegény népe. Felolvasás. 1.10: Vörös Elek és cigányzenekara. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Katonazene. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.15: Diák-félóra. 5.45: Hírek. 6: Heinemann Ede jazzzenekara. 7: Világgyazdasági áramlatok. Előadás. 7.30: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.35: Saskó Hilda énekel. 8.05: Hírek. 8.25: Hanglemezek. 9.15: Móra Ferenc elbeszélései. 1. Peldának okáért. 2. Fajtám. Felolvasás. 9.40: Operaházi Zenekar. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Kiss Lajos és cigányzenekara. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Szalonötös. 1.05: Hírek.

Budapest II. 8. Német nyelvoktatás. 8.30: A Fővárosi Könyvtár. Felolvasás. 9: Hanglemezek. 10: Hírek. 10.20: Uray Margit zongorázik.

Bécs. 20: Gitár és zongorajáték. 21.10: Szórakoztató zene és ének. 23.40: Zenekari hangverseny.

Belarád. 19.20: Zenekari hangverseny. 21: Operaelőadás.

Milánó. 22: Olasz zene. 23.10: Hangjáték, utána lemezek. 24.15: Táncczene.

Strassburg. 19.35: Lemezek. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.15: Táncok. 22.50: Lemezek.

Varsó. 19.30: Tarkazene. 20.30: Tarkazene. 22.15: Zongorajáték. 23: Zenekari hangverseny.

KEDD, JANUÁR 3.

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Technikai posta. 18.17: Mitica Mátá zenekara. 19: Dr. V. Teodorescu előadása. 19.15: Th. Sibiceanu jazzzenekara. 20: Prof. Petre Andrei előadása. 20.15: Hanglemezek. 21: Ion Simionescu előadása. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 22: Hírek, sport. 22.15: A hangverseny folytatása. 22.50: Hírek. 23.05: Fratii Stănescu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Uána étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Mátyas királyi budai palotája. Felolvasás. 11.45: Téli sportruhák. Felolvasás. 1.10: Szalonzene. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Rácz Zsiga és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 5.45: Hírek. 6: Thaly Kálmán. Előadás. 6.30: Énekhangverseny. 7.15: Vályi Nagy Géza verseiből ad elő. 7.30: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.35: Káliz Jenő zongorázik. 8.05: Hírek. 8.25: Votisky Alice énekel, kísér: Sári Elemér és cigányzenekara. 9.10: A felszabadított (Beckzó vára). Hangjáték két részben. 10.10: Katonazene. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Melles Magyar Vonósnégyes. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 11.45: Hanglemezek. 12: Hírek angol nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6.45: Mezőgazdasági félóra. 7.35: Francia nyelvoktatás. 8.05: Sári Elemér és cigányzenekara. 8.25: A drágakövek. Előadás. 9.10: Katonazene. 10: Hírek.

Néhai Anatole France és Nizsinszkij, a világhírű táncos jóslatai Szovjetország jövőjéről és a világ alakulásáról

Már mindketten néhaiak. Anatole France, a csodálatos író, sirban nyugszik, Nizsinszkij, minden idők legnagyobb táncosának, agyára kód borult, mint élő halott szövi réveteg álmaik egy svájci idegszatóriumban. Pedig valamikor nemcsak foglalkozásuknak voltak mesterei, hanem az emberi történelem minden területét bejárta zseniális képzeletük. Egyaránt érdekelte őket a múlt, a jelen és a jövő, megjegyzéseket fűztek az elkövetkezendő idők margójára, — tehát jóslatok is. Most az ujesztendő elején, amikor felette szokásos hivatásos jóvendőmondók horoszkópjait közölni, most amikor az új kezdi lebontogatni szaiszi fátyolát, talán nem lesz érdektelen feleleveníteni eme két rendkívül embernek a meglátásait, ahogyan ők a világháború idejében a majdani világ, különösen pedig Oroszország eljövendő kialakulását, a saját szemszögükből megjósolták.

Anatole France már kezdettől fogva legnagyobb ellensége volt a háborúnak. De kérelhetetlenül boncoló szeme azért meglátta azt is az első pillanatban, hogy

a viaskodás hosszú lesz.

Senki sem ismerte mélyebben az emberi természetet, mint a Fehér kövön írója. Nagyszerű lélekismeretével rámutatott arra, hogy a háború minden borzalmai ellenére sem népszerűtlen. Egy híressé vált beszégetésében kifejezte, hogy a háború olyan ösztönöket hoz felszínre, amelyek az öntudat mélyében szenderegnek... A durvaság, a vérszomjas öröm, sőt a gyilkolás mámor olyan mélyen gyökereznek a halandók bensejében, hogy

igen könnyen törnek ismét felszínre.

Végül szöszertint ezeket mondotta:

— Ha azonban egyszer arra kerül a sor, le tenni a fegyvereket és ismét visszatérni a békekesség rendjéhez, majd meglátja mindenki, hogy milyen nehéz lesz ez és micsoda rengeteg időbe telik majd újra embernek lenni.

Nos kérdezzük, nem volt-e igaz az írónak? Ma két évtizeddel a nagy hekatomba után

még mindig nem jött vissza a lélek békekessége, sőt minden előbbieknél gyűjtöb gyűlölet parázzlik a szívekben. Persze az összes összefüggések ismerete, egy Anatole France divinatorius sejtelme kellett ahhoz, hogy teljes szörnységében meglátssa és megjósolja mindazt, ami elkövetkezett. De lássuk, mi volt a véleménye az orosz kérdésben? Hát bizony már a cári Oroszországban sem volt különösebb bizodalma és ezt az ő ragyogó iróniáját ki is fejtette, mikor valaki nagy lelkesedéssel közölte vele, hogy csakhamar megindul a nagy gőzhenger.

— Mester, az oroszok már elhagyták a határt, mit gondolsz mikor érnek Berlinbe? — kérdezte a hír-hordozó. France megsimogatta szakállát, majd hamisan mosolyogva így válaszolt:

— Ja az oroszok? Hát ha nem találkoznak senkivel, akkor nyolc nap alatt Berlinbe érnek. Ha „valakivel” találkoznak, ugy persze tovább tart. Mint hogy azonban minden valószínűség szerint

a német hadsereg fog akadni utjukba, így nem tudom, hogy elérke-e egyáltalában Berlint?

E felszólítások toursi villájában a Bechellerieben folytak. Volt itt egy orosz inasa. Ha felvonult a teával, az író mindig így tréfált vendégeivel:

— Hölgyeim és uraim, vigyázat, jön az orosz gőzhenger.

A szovjet kialakulásáról még kegyetlenebbül ítélkezett. A cárizmus után nem jöhet megváltó, meddő ott minden revölució, mert az a föld csak a zsarnokságra alkalmas. Valami olyan kormányformát akarnak ezek az ábrándosok adni, amely az európai demokráciákhoz hasonlatos.

A forradalmat nem lehet szabályozni.

Legkevésbé Oroszországban, mert ott minden elképzelhetetlen arányokat ölt. Téves az a gondolat is, hogy ők a nagy francia forradalmat akarják lemásolni. Eszükben sincsen. Ha lerázták bilincseiket, nem a politikai átfarmálás lesz a főgondjuk, hanem az, hogy

megsemmisítési mámorukban a társadalmat széttröjék.

És akkor egész Európát az a veszély fenyegeti, hogy előnti Aзия, vagy jönnek majd nagy nemzeti háborúk.

Ezeket mondotta France a szovjet bölcsőjénél

és megjósolt egy széles nagy történelmi folyamatot, amikor a legtöbben még azt sem tudták, hogy mi is vajudik tulajdonképpen ama rejtélyes kiismerhetetlen földön.

Nem kevésbé jóslatszerű az is, amit Wilsonról mond. Micsoda egy komikus, tudora ez a Wilson! Ő tudja a legkevésbé Európáról és mégis precíziós mérleggel akarja milligrammra lemérni ama államok jogi viszonyait, amelyeknek területére soha még vendégként sem tette be a lábát. Így jóslat Anatole France, a páratlan történész, az emberi ösztönök legmélyesegében ismerője.

Nizsinszkij, aki egyszerre váratlanul teljes fényben úgy tűnt el a táncművészet égboltjáról, mint lezuhanó üstökös, is foglalkozott az eljövendő idők dolgaival, svájci szanatóriumi magányában. Akkoriban még nem borult el teljesen elméje, vol-

Az égboltozat legujabb szenzációi

Egy ismert asztronómus felvilágosításai a csillagvizsgálat eredményeiről

Az ifjúságot a csillagvizsgálat módszereinek ököleletesedésével mind élelnebben foglalkoztatja. Bizonyíték erre többek között, hogy a csillagászati előadásokat egyre többen hallgatják már a tanulóifjúság részéről is. Ennek az érdeklődésnek tudják be a csillagászati tudomány „felendülését”, a vizsgálati módszerek említett tökéletesedésének pedig az égitestekről való ismereteink terjedését.

A NAP ÉS A RÖVIDHULLÁMU RÁDIOZÁS

— A legutóbbi napok lényegesen és többiben változott időjárására való tekintettel talán kezdjük azzal — mondotta az általunk felkeresett kiváló asztronómus —, hogy nemcsak a Nap tevékenységét figyeljük, hanem az ezzel kapcsolatos földi jelenségeket vizsgálók számára is érdekes, hogy körülbelül tizenegy évenként a Nap felületén feltűnően sok folt mutatkozik. Ez a napfolt-tevékenység ugyanis észrevehetően hat a légkörre és valószínűleg

a folyó éven esedékes napfolt-maximumnak a folyamánnya volt az idei enyhe őszi időjárás, mely szokatlanul hosszú ideig tartott.

Itt meg kell jegyeznem, hogy a Nap tevékenységének tanulmányozására a rövidhullámú rádiózás segítségével újabb kutatási lehetőség nyílt, mert az elhalkulások és a felerősödések (fading) a közvetlen előtte mutatkozó Napkiöréssel vannak kapcsolatban.

— Hogy pedig a bolygókra vonatkozó kutatások lankadatlan szorgalommal folynak, igazolja többek között egy néhány héttel ezelőtt érkezett és publikált rendkívül érdekes hír.

A JUPITER KÉT ÚJ HOLDJÁRÓL

— Eszerint — folytatta informátorunk — a világ legnagyobb működésben lévő távcsövével, a Mount Wilson-i kék és félméteres tükörrel eddig ismeretlen két új holdat fedeztek fel a Jupiter körül és ezzel

a Jupiter körül keringő holdak száma tizenegyre emelkedett.

Az új holdak azonban fénygyengék és a legnagyobb távcsövel sem lehet őket közvetlenül látni. Csak fényképezőlemezeken mutatkoznak.

— Sokat vitatott kérdés a Mars-kutatás is, de a Mars jelenlegi kedvezőtlen állása, illetve túlnagy távolsága miatt egyelőre nincs az érdeklődés középpontjába. Ettől függetlenül, a Mars-csatornának kérdése már régen elintéztett ügy is, mert a fényképezőlemez ezekből a csatornákból semmit sem lát, úgy, hogy

a csatornák nyilván optikai csalódások voltak.

Ami pedig a Marson való életet illeti, az ottani élet-lehetőség nem kizárt ugyan, azonban bizonyosnak látszik, hogy a földéhez hasonló életlehetőségek nincsenek a Marson.

— Egyébként nemcsak a mi naprendszerünk tagjai, hanem egyes önálló napok, a csillagok is állandó ellenőrzésünk alatt állanak és így mindenesetre fontos annak a megállapítása, hogy valamennyiük között — fizikai és — pontból — legérdekesebbek a

tak világos pillanatai, amikor különösen érdekelte a kavargó világ politikai alakulása. Felesége, Pulszky Romola, ápolta s gyakran volt náluk meghitt társaság. Ilyenkor spiritiszta estéket tartottak. Nizsinszkij igen érzékeny médiumnak bizonyult. Egy alkalommal a következő jóslatot vetette papírra:

— Mi fog történni Magyarországgal — volt a kérdés.

- Királyság lesz király nélkül.
- És Tisza gróf?
- Meg fogják ölni.
- Hát mi lesz Oroszország sorsa?
- Sem háboru, sem béke.

Huszonkét esztendői bizonytalanság, majd demokrátiikus szövetséges köztársaság.

Egy napon aztán véget ért a világháború és beállott a fegyverszünet, majd közölték később a lapok a feltételeket. Nizsinszkij hitetlenül rázta fejét:

— Béke? Nem lehet tartós béke ilyen feltételek mellett. A háború tovább fog folyni, de rejtett, megváltoztatott módon.

Igy jóslta meg Európa jövőjét Nizsinszkij. Legérdekesebb, hogy épp most az új esztendőben válik esedékes Oroszország kormányformájának döntő megváltoztatására vonatkozó jóslása. Meglátjuk majd, hogy demokrátiikus szövetséges köztársasággá válik-e Szovjetország ebben a sorsdöntő megújódásokkal sejtető esztendőben?

(Flaméur.)

nóvák (az új csillagok). Az égnek egy halvány csillagra fényesegény állapotban hirtelen sokszázszorosra növeli fényességét, de azután fokozatosan elveszti ezt. Az ilyen fényjelenségeket mutató csillagból mindig találunk évenként néhányat.

ÜSTÖKÖS-HIANY 1938-BAN

— Érdekelni fogja a csillagászat híveit — folytatta az asztronómus — bizonyára az is, hogy az 1938-as év feltűnően szegény volt üstökösekben. Egyetlen újat fedeztek fel csak és az is halvány volt és csupán rövid ideig lehetett távcsövel kívenni. Sokkal fontosabb kérdések azonban azok, amelyek a ködfoltok térbeli sebességének tanulmányozása köré csoportosulnak. Arra az érdekes eredményre jutottak a szinképelemzés segítségével, hogy a legnagyobb mérhető távolságban lévő sokmillió csillagból álló „világiszigetek” távolodni látszanak tőlünk és csak egy néhány van közöttük, olyan, amely hozzánk közeledik. Ennek a kérdésnek pedig azért van nagy fontossága, mert egészen más világképünk keletkezik, ha kiderülne, hogy nem ködtávolodással, hanem csupán a szinképelemzés eddi gismeretlen jelenségeivel állunk szemben.

A tudós közölte még velünk, hogy a világ csillagászati nagy érdeklődéssel várják az amerikai óriási távcsönek az üzembehelyezését.

Ennek a távcsönek a tükré öt méter átmérőjű lesz,

ami sok újabb probléma megoldását teszi lehetővé.

— A FORRÓÉGÖVI BETEGSÉGEK KEZELÉSÉBEN, különösen napszúrásnál, béluhrutnál és vérhasnál, valamint olyan gyomor-, máj- és lépbajoknál, amelyek malária kíséretében lépnek fel, a természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz szerföltött értékes hatást fejt ki. Kérdezze meg orvosát.

A kilencven éves ministráns

Az apostolok korában, kilencven évvel a vállán térdelt le Kappus Ernő a józsefvárosi templom főoltára előtt, hogy aggeágában is gyermeki hittel köszönetet mondjon az Istennek. Köszönetet a hosszú évekért, amelyekkel megajándékozta, köszönetet az egészségért, amelyet mindaddig megtartott számára, Kappus Ernő Temesvár régi közmestere polgára, akinek hosszú munkás élete összefüggésben van városunk fejlődésével, a zsufolt templomhajó áhitatos híveinek jelenlétében megegyszer ministrált, mint ahogy ezt oly gyakran megtette valaha rég, Metzger Márton prépost mondotta a misét, majd köszöntötte forró szavakkal, Wetzel György pedig, mint manu-ductor vezette az agg ministráns, aki a törhetetlen hitbuzgalomnak ezt a magasatos példáját szolgáltatja. Mintha a biblia egy jelenete elevenedett volna meg újra, olyan mélyeséges, olyan élményszerű volt a szertartás. Övni, áldani fogja Krisztus ezentúl is az ő kilencven éves hűséges szolgáját.

= KÖZGAZDASÁG =

Közgazdaságunk az elmúlt évben

A nemzetközi élet viharai Románia közgazdaságában nem okoztak nagyobb károkat. — A nyugati államok tőkéjének érdeklődése

Világvonatkozásban az 1938. év nem állott a kedvező konjunktúra jegyében. Vannak évek, amikor az emberi erőlködésektől függetlenül, minden jól megy: aki tőzsdén játszik, nyar, a vállalkozó kedvet bő nyereség jutalmazza, a munkanélküliség csökken, a termés kitűnő. Az elmúlt évről mindezt alig lehet elmondani. Kezdetétől egészen végéig

állandó viharfelhők tornyosultak a nemzetközi politika egén,

állandóan kísértett egy új világháború kitérésének veszélye, ami természetesen bénítólag hatott ki a gazdasági életre. A világtőzsdéken

a fekete péntek egymást érik,

Amerikában a munkanélküliek száma elérte a tíz milliót, a folyton növekvő fegyverkezési verseny egyre újabb terheket rótt rá az egyesekre.

Romániában az 1938. év súlyos gazdasági depresszióval kezdődött, amely mintegy két hónapra keresztül tartott. Az ország gazdaságának jó megalapozottságát dicséri, hogy ezt

a depressziót rövid hónapok alatt teljesen ki lehetett heverni.

Ha az ezután következett tíz hónapra keresztül nem volt ugyan kimondottan konjunktúra, de dekonjunktúra sem, ha a világszerte uralkodó válság hullámai alig-alig éreztették hatásukat az országon belül, ez annak a jele, hogy a fiatal román gazdasági élet gyökerei erősen és mélyen hatoltak be a talajba, annyira, hogy még

erős viharok sem tudnak nagyobb károkat okozni.

Ami a mezőgazdaságot illeti, nem lehetett panaszkodni a temesi helytartóság területén.

A búza- és a tengeritermés egyaránt sikerült,

ellentétben az ókirálysággal, ahol a tengeritermés mélyen a szokott alatt maradt. Sajnos, gyümölcs az idén alig termelt,

a hüvelyesek, pillangósok termése szintén igen gyenge volt, azonkívül a búza számára a rossz világvilágkonjunktúra folytán a kormány búzaértékesítő akciójának minden igyekeve ellenére is

hiányoztak a megfelelő értékesítési lehetőségek.

Igy a Bánság 25.000 vagonos búzaexportfeleslegéből mindössze néhány ezer vagont sikerült értékesíteni. Ennek az volt a következménye, hogy a gazda, a legfontosabb fogyasztó, nem rendelkezvén elegendő készpénz felett, csak szerény keretek között vásárolhatott. A parasztnak mint vevőnek, részbeni elmaradása természetesen erősen kihatott az egész piacra.

A mezőgazdaság másik nagy ága, az állattenyésztés, szintén nem élvezett konjunktúrát. Ausztria és Csehország a politikai változások miatt jóformán elveszték élőállatexportunk számára, Olaszország egyáltalán nem vásárolt élőállatot, Palesztina a száj- és körömfájás miatt lezárta határait. Németország szeptember, október és november hónapokban szintén nagyon keveset vásárolt, miután csak ekkor fejeződtek be a Bucarestben folyó román-német gazdasági tárgyalások. Azóta

a német piac újból megnyílt a romániai sertés kivétel számára,

itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy a márka árfolyamának felemelése nem járt nyereséggel a romániai mezőgazdaság számára, mert ugyanabban az arányban, ahogyan a Nemzeti Bank felemelte a márka árfolyamát, a német Reichs-stelle csökkentette a sertés kivételei árakat.

A bankélet terén eléggé súlyosan hatott ki a kamatlábnak rendeleti úton történt csökkentése.

A bankok kénytelenek a jelenlegi időkből a látványos betétek legnagyobb részét készpénzben tartani, ami kamatvesztést jelent. Ilyen körülmények között a hét és felszázalékban maximum kamatláb csak igen szerény lehetőségeket nyújt. Hozzájárult mindehhez, hogy egyinás után

megszűnt az osztrák schilling, a német márka, utóljára pedig a cseh korona szabadforgalma.

Ez a devizaüzlet lehetőségeit a minimumra szűkítette le.

A lei szilárdan megtartotta nemzetközi helyzetét. Az a körülmény, hogy a kompenzációs árfolyamok az év második felében rendkívül módon emelkedtek, semmi esetre sem jelent az, hogy a lei veszített volna értékéből. A külkereskedelmi forgalomhoz képest a kompenzációs forgalom olyan kicsiny, hogy azt mértékül venni nem lehet, épúgy, ahogyan a szabad tőzsde árfolyamai sem nyújtanak útmutatást a lei értékelése tekintetében. Sokkal fontosabb ebből a nézőpontból, hogy

Árfolyamok, gabonaárak

SZOMBAT, DECEMBER 31.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befigyeltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A bánsági gabonapiacra a gabonaneműk irányzata lanya és a piaci forgalom még nem indult meg. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 365, toronali buza 380, időszerinti tengeri 300, őrlőképes tengeri 315, zab 420, takarmányárpa 320, tavaszi árpa 380, korpa 270, őtökmag 780, új őtökmag 650, muharmag 300, napraforgómag 350, kismalmu liszt 30/70-es beosztásból 720, nagymalmu liszt 740 lei százkilónként. A lóheremag 18, a lucernamag 52 lei.

== VIZSGALAT EGY NAGYVÁLLALAT VEZETŐI ELLEN. Nagy felűnést kellett a Steaua Română petróleumvállalat igazgatói ellen folytatni tett vizsgálat. A vizsgálóbíró vádindítványt tett Mátásaru mérnök és C. Constantinescu igazgató, valamint Schor cégvezető ellen. A vád tárgya az, hogy hamis bevallást tettek a vállalat által exportált árukról, azokról, magasabb számlát állítottak ki és az áruért külföldön kapott devizatöbbletet tiltott uton értékesítették.

== VÁLTOZÁS A SKODA VEZETÉSÉBEN A Skoda-művek igazgatósága hivatalosan is bejelentette, hogy a Schneider-Creuzot francia hadiipari konzern a Skodánál birt. érdekességét az Angol-Cseh Hitelbank prágai cégnek adta el. Az igazgatóság ennek megfelelően rövidesen átalakul.

a nyugati államok nagytőkéje ma egészen más szemmel nézi Romániát, mint azelőtt.

Hiteleket kínál és új beruházásokra örekszik országunkban. Románia ma a nyugati államok és ezt a kivételes helyzetet ki kell használni.

Németország versengésének egyik központja és Az ipari tevékenység terén újabb nagyobb beruházások nem történtek, viszont meg kell állapítani, hogy

az ipari termelés az 1937-es konjunktúra-évvél szemben lényegtelen visszaesést mutat.

Jellemző, hogy ugyanakkor, amikor külföldön mindenféle régi, megalapozott vállalatok mentek tönkrré, vagy tüntek el, a temesvári helytartóság területén néhány kényszeregyezésen és moratóriumon kívül

fizetéseket nem fordult elő.

Az ipar racionalizálódott, bizonyos leépítések itt-ott talán történtek, de a nivót meg lehetett tartani.

(=) AZ ALKALMAZOTTAK FIZETÉSI JEGYZÉKEI. A kereskedők és vállalatok körében bizonytalanság uralkodik abban az irányban, hogy a pénzügyigazgatóságon az új évben is be kell-e nyújtani az alkalmazottak jegyzékét, az elmúlt évben élvezett fizetésekről. A temesvári pénzügyigazgatóság az ügyre illetékes egyenes adó osztálynak főnöke az érdeklődésre ezt a választ adta, hogy az idén nem kell benyújtani ezeket a jegyzékeket. Csúpan azokat a jutalékokat kell jegyezék formájában az egyes cégeknek bejelenteni, amelyeket olyan cégeknek folyósítottak, amelyek önálló ügynökeik útján vannak bejegyezve és a jutalék folyósításakor az egyenes adót a megbízó cég nem vonta le. A tavaly módosított adótörvény értelmében az idén először kerül alkalmazásra az idegen cégek jelentése itteni ügynökeik, képviselőik, vagy megbízottaik által. Ezek a bejelentések is január hónapban esedékesek.

== AZ EGYES ÁRUTŐZSDÉKHEZ ÚJ TŐZSDEÜGYNÖKÖKET NEVEZNEK KI. Ismertettük azt a rendeltetvényt, amely módosította a tőzsdetörvénynek a tőzsde ügynökökre vonatkozó rendelkezéseit. A törvénymódosítás szerint tőzsdéügynök csak akadémiai végzettségű egyén lehet. A törvénymódosítás alapján a nemzetgazdasági minisztérium rendeletet adott ki, amelyben megszünteti ama tőzsdéügynökök működését, akik a módosító törvény rendelkezéseinek nem felelnek meg. A rendelet névszerint felsorolja az elmozdított tőzsdéügynököket. Értesüléseink szerint az új tőzsdéügynökök kinevezése a napokban fog megtörténni.

== KITÜZTEK A BANCA NATIONALA ÉVI KÖZGYÜLÉSÉNEK NAPJÁT. A Banca Nationala évi rendes közgyűlését február 19-re tűzték ki és azon olyanok vehetnek részt, akik legalább húsz részvény birtokában vannak. A jegybank mérlege csak február első napjaiban kerül nyilvánosságra.

RADIO SCHEIRICH & CO

„TIMIȘOARA,” BUL. I. G. DUCA No. 5. TELEFON 18-84.

A legkiválóbb világmarkás rádiókészülékek szaküzlete

Eumig Locwe Mende Saba

A LAKÁSÁT TAKARITJA

Hát a szervezete érdekében mit tesz?

Nagyon sok betegséget elkerülhetünk, ha rendszeresen „kisepernők” a salakokat és mérgező anyagokat, amelyek teletömik szerveinket és vérünket. Felhalmozódásuk okozza a legtöbb bőrbetegséget, beteges elhízást, reumát, emésztési és vizelet zavarokat és az időelőtti megöregedést. Hirneves professzorok bebizonyították, hogy az Urodonál a szervezet legjobb védelmezője, mert biztosítja a húgysav, urea, okszálsav, coleszterin, felesleges zsíradék és mindennemű salakos lerakódás tökéletes eltávolítását.

URODONAL

kiűzi a mérgező anyagokat a szervezetből

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATÓ MARY

SPORTESEMÉNYEK

Legyőzné-e egy gorilla az ökölvívás világbajnokát?

Tunney szerint az eredmény 1:0 lenne az ember javára

A gorilla egyike a legerősebb állatoknak. Vajjon, ha összeeresztenék a bokscolás világbajnokkával, legyőzné-e a bajnokot?

Ezt a kérdést veti fel a nehézsúly bokscolás exvilágbajnoka, Gene Tunney, egy rendkívül érdekes cikkében, amelyet a „Connecticut Nutmeg” című amerikai lapban írt.

Az egyik világbajnoki címért folyó nehézsúly bokszmérkőzésről írott cikkében Arthur Brisbane, a híres amerikai újságíró vetette fel először ezt a kérdést. De ő ugyanakkor válaszolt is rá: „Egy gorilla könnyen elbánná az összes nehézsúly bokszevilágbajnokokkal...” — írta lelkicsinylően.

— En nyugodtan állíthatom magamról, hogy alaposan ismerem a bokscolás minden csinját-binját — írja cikkében Gene Tunney — éppen ezért elhatároztam, hogy elmondom véleményemet ebben a gorilla-bokszevilágbajnok-kérdésben.

— Nemcsak bokscolni tudok, hanem az anatómiát is kitűnően ismerem és az idők folyamán megtanultam, hogy a jó bokscolónak nemcsak útni kell tudni, hanem pontosan tudnia kell azt is, hogy hova üt, hol lesz ütésének legnagyobb hatása. És ahhoz, hogy önmagát kellően védeni tudja, feltétlenül szükséges, hogy kitűnően ismerje saját testét is.

VADÁLLAT-SZAKÉRTŐK VÉLEMÉNYE

— Mielőtt azonban határozott véleményt nyilvánítottam volna a kérdésben, több ember véleményét kérdeztem meg. Beszéltem orvosokkal, akik az emberi test alkatát jól ismerik és beszéltem vadállat-spezialistákkal, olyanokkal, akik őszerdei expedícióik során közelről megismerték az állatokat. Az utóbbiak közül a legtöbben azt felelték kérdésemre, hogy véleményük szerint egy jó tréningben lévő tehetséges bokscoló feltétlenül el tud banni egy gorillával. Arthur Brisbane viszont továbbra is megmaradt eredeti álláspontja mellett és kijelentette, hogy szilárd meggyőződése szerint egy gorilla három kitűnő bokscolót is leterít.

A BOKSZOLÓ 2 PERC ALATT VÉGEZNE EGY GORILLÁVAL

— Nagyon érdekel, hogy hányan vannak vele egy véleményen és tovább érdeklődtem. Megkérdeztem egy másik expedíció-vezető tudóst, Martin Johnsont:

— A gorilla nem tudja átlátni a helyzetet, mindig csak a jelen szituációt érzékeli, támadási rendszere az, hogy utánakap valaminek, mancsai közé szorítja, azután mancsaival mellébe szorítja mindaddig, amíg meg nem fullad. Szilárd meggyőződése szerint egy jó és tehetséges nehézsúly bokscoló két perc alatt végez egy

gorillával. Mert a gorilla nagy legény ugyan, de egy Dempsey-féle balhorogütés végleg ártalmatlanná teszi. Annál inkább, mert hiszen ő nem gyakorolta évekig ezeket az ütéseket.

KEVESEBB BORDA

— Azonkívül — folytatta fejtegetéseit a kiváló állattudós — figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy az ember huszonnégy bordájával szemben a gorillának mindössze tizenhárom bor-

„Az olimpia sohasem tér le a tiszta-amatőr-alapról”

Gróf Baillet Latour, a Nemzetközi Bizottság elnöke az olimpiai kérdésekről

A belga főváros élénk sportközpont, de ha egy sportember mostanában jár Brüsszelben, az a sok sportesemény közben sem feledkezik meg arról, hogy itt lakik a modern olimpiai játékok legfőbb őre, gróf Baillet Latour, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke. Az ő véleményétől és szavától nagyon sok függ a nemzetközi sportéletben. Ritka dolog otthon találni az elnököt, mert majdnem mindig külföldön utazik, vagy vadászik. Valóságos muzeum az az előkelő palota, amelyben az olimpiai elnök lakik. Műgyűjteménye párját ritkítja az egész világon, minden külföldi utazásáról hoz haza egész sereg értékes ritkaságot, de legalább ilyen értékes és érdekes vadásztrófea-gyűjteménye is, a könyvtára pedig valóban muzeumba illően gazdag. Gróf Baillet Latour az olimpiaszórol a következőket mondotta:

Ma már a legjobban aggályoskodó ember is meggyőződhet arról, hogy semmi zavart nem okozott az olimpia rendjében az, hogy Japánból Finnországba került át az 1940. évi Olimpia rendezése. Japán a leglovagiasabban járt el. Belátta, hogy az ő földjük a jelen pillanatban nem alkalmas az Olimpia megtartására, ezért nem neheztel senkire, sőt maga igyekezett segíteni Finnországot, hogy minden tekintetben zavaratlan és teljes értékű Olimpia legyen Helsinkiben. A maga részéről ezt még azzal toldhatom meg, hogy csak most látjuk igazán, milyen különleges jelentősége van annak, ha egy kisebb állam kapja meg az Olimpia rendezési jogát. Az olyan nagy városokban, mint Berlin, Páris, London, az Olimpia nem emelkedhet ki az év nagy eseményei közül olyan mértékben, mint ahogy mi szeretnők. A kis ország fővárosában azon-

dája van. Őt tehát lényegesen kevesebb borda védi, mint az embert. A bordák között és a keresztcsont alatt idegközpontok vannak. Ezek sokkal könnyebben megközelíthetők a gorillánál, mint az embernél, akinek idegközpontjait a bordákon kívül még jól fejlesztett izmok is védik.

TUNNEY VÉLEMÉNYE

Ezeket mondotta a tudós Gene Tunneynek, aki ezeketán saját véleményét mondja el a cikk további részében:

— Szilárd meggyőződés, hogy könnyűszerrel elbánik egy bokscoló akármilyen gorillával. Sokan kételkednek abban és bizonyára arra gondolnak, hogy a gorilla ijesztő fogsorával pillanatok alatt szétmarcangolhatja ellenfelét. Ez az ijesztő fogsor csak látszólag olyan félelmetes, mert a gorilla nem tud bánni fogaival! A gorilla növényevő állat, húst soha nem eszik, hogyan tudna hát beleharapni az emberi izomban? Nem lehetnek erős fogaik, hiszen kizárólag olyan ételeket vesz magához, amelyeket alig kell megrágni. Egy jól irányított ütással valószínűleg egyszerre ki lehet útni nyolc fogát is a gorillának.

— Azt mondják, hogy a gorilla nem ismeri a fájdalom érzését. Meg vagyok győződve arról, hogyha Joe Louis belebokszolna az ádámcsutkájaiba, megismerkedne ezzel az érzéssel. Fele sem tréfa az ilyen ádámcsutka ellen irányított ütésnek, egyszer én is kaptam egy ilyet Dempseytől és még egy hét múlva sem tudtam nyelni utána.

— Ha „leszónának” a gorillának egy ilyen ütést, a fájdalomtól megvadulna, rá akarna támadni ellenfelére, jó bokscoló ilyenkor félreugrik és jobboklével állonüti ellenfelét. Ezzel be is fejeződik a mérkőzés eredménye 1:0 az ember javára.

Sporthírek mindentelől

Sárosi dr. abbahagyja a labdarugást? A Kicker című német sportlap az a szenzációs hírt közli, hogy Sárosi dr. visszavonul a labdarugástól. Öccse továbbra is a Ferencvárosban marad, aki majd további dicsőségeket szerez a Sárosi névnek.

Összeállították a román csapat ellen játszó görög együttest. A január 6-iki román-görög mérkőzésre a görög szövetség összeállította Pireus-Athén csapatát, amely a következők: Sclavunos (Rimbas), — Papadopoulos, Gasparis — Conturás, Helmis II., Critikos — Mighiakis, Maropoulos, Vazos, Simeonides, Vikelides.

ban évekre visszamenőleg ez a legnagyobb esemény és az egész nemzet teljes erejével igyekezik ünnepélyesebbé és szebbé, hatásosabbá tenni. Ez a folyamat megy most végbe Finnországban és remélem, a finnek példáját követni fogják a többi kisebb államok is, ha rájuk kerül a sor. Maga az Olimpiai Bizottság is ezt a nézetet vallotta, amikor elvként jelentette ki, hogy az Olimpiát nem engedni együtt rendezni semmiféle világhiálitással, vagy bármi más nemzetközi eseménnyel.

Meggyőződés, hogy Helsinkiben kisebb arányokban, de ugyanaz a minta-Olimpia fog lezajlani, mint legutóbb Berlinben.

— Kétségtelen, hogy a sioktatók részvétele a problémája állandóan napirenden van és ez a téli Olimpia szempontjából egyáltalában nem megnyugtató. Arról azonban szó sem lehet, hogy az Olimpiai Bizottság bármiféle formában is eltérjen a tiszta amatőralapról. Teljesen tisztában vagyunk azzal, hogy számolnunk kell a nagy eredmények elmaradásával, mert aki valóban amatőralapon sportol, az igen érthető okokból nem érheti el azt a kivételes színvonalat, amit a professzionizmus biztosít. Meg vagyok azonban győződve arról is, hogy ez a körülmény egyáltalában nem megy az olimpiai versenyek igazi jelentőségének és népszerűségének a rovására, mert a világversenyeknek a lényege az, hogy egyenlő körülmények között mérjék össze erejüket a nemzetek amatőr versenyzői. Még mindig bizom azonban abban, hogy St. Moritzban, a legközelebbi téli Olimpia színhelyén, a siverenyek is igazi, Olimpiához méltó keretben és tartalommal folynak majd le.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyönyörű hirdetések szavankint egy leu. Házasság és Levelezés rovatban szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 3. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari IV. kerület: March-traffic, Piata Kütt. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Ga póczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon 7-13.

Oktatás

Francia! Angol! Német! Modern módszer. Konverzáció. Tökéletes kiejtés. Magánórák, tapasztalt, külföldön képzett nyelvpedagógusnőnél. I. Str. Turin 6. I. em. balra. 2357

Magyar tanárnőt francia konverzálással VI. gimnázium előkészítésére keresek. Címeket „Január” jelíggel a kiadóba. 2349

Állást keres

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Lakás

Hővizes szobák Lei 1.300 ért Splendid szállodában. 2856

Bütorozott szoba, fürdőszoba használatlaltal és esetleg teljes ellátással (két személynek is) azonnalra kiadó. Cím a kiadóban. 2529

Kiadó kapualatti balfürdői bíró bütorozott szoba, fürdőszoba használatlaltal, kívánatra reggeli és ebéd kosztál. Cím a kiadóban. 3530

Adás-vétel

Vennék szép diófurniros hálószoba bútort (lehet használt is). Címeket kérem a kiadóba leadni. 3677

Kályhacső lehet több darabból álló, könyökökkel megvételezve kerestetik. Címeket kérem leadni a kiadóba. 3678

Porszívógép, használt, de jókarban lévő eladó. Cím a kiadóban. 3675

Eladók Clujon tőkebefektetésnek rendkívül alkalmas házhelyek. Érdeklődni Somogyinál III. Ciprian Porumbescu 2. Telefon: 30-95. 2858

Külföldről

Kölcsön kapható 10.000—10 millióig 5—7 és fél százalékra bármilyen célokra, 1—30 éves törlesztésre. Bővebb felvilágosítást ad: Credit International Timisoara, III. Str. Ciprian Porumbescu 31 szám. A katolikus templomig a 6-os villamossal. 2341

Legszébb ujevi ajándék

perzsa, valódi karamáni divány átvehető, műtárgy, kristály, szebbnél szebb szervizek, ezüsttálca, tárcsa, evőeszköz, kiváló festmények, márkás bronzok, porcellánok és felsorolhatatlan sok más egyéb. Alkalmi áron FISCHHOFF, Duca u. 6. Tel. 13-09.

Garantált minőségű

perzsaszőnyegek
legolcsóbban készülnek
ORIENTAL
szőnyegszövedésben
IV. Bulevarul Berthelot 5.

Ismét kaphatók a legolcsóbb

hócipők és galocsnik valamint ezeknek szakszerű javítását vállaljuk. Az ismert gumitalpu prolípók állandóan raktáron, jutányos árban!
ARENA GUMIPAR-nál Spl. Tud. Vladim. 12.
(Traian-híddal szemben)

Mausz Testvérek

TEMESVÁR, II., Ioan Neculcea-uca 13. szám.
Telefon: 32-21. — Telegr.-Adr. Mausz, Timisoara, Neculcea 18.
Tűkögyár és díszművegyár. Üvegcsiszolás. Modern üvegmattolás

Gyakorlott, diplomás

kozmetikusnő betársuina orvoshoz

kozmetikai műterem felállításához
Cím: Kertész IV. Vladimirescu 27.

MERKLER BUTOR

minőségben és árban

utolérhetetlen

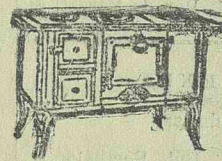
Kérjük a címre figyelni! ... ker.,
3. August-u. 1. sz. Neptun-fürdő mellett

A Józsefváros

központjában

kettő, modern, 3 szobás lakás azonnalra kiadó. Cím: Temesvár, IV., Dragalina-tér 15. szám

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Allandó raktár románcozott és fekete tűzhelyekben

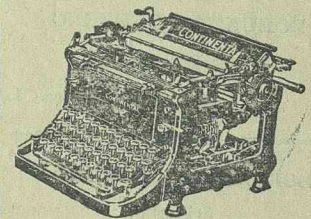
KÁLMÁN DEZSŐ

speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

A Banca Timisoarei épületében modern

4 és 3 szobás lakás

és egy üzlethelyiség azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timisoarei házkezelőségénél.

CONTINENTAL

írógépek, számlológépek

FELLEENZ

irodagépek lerakata

Temesvár IV.,
Str. E. Gojdu 1. Telefon 22-66

BOLDOG ÜJESZTENDŐT KIVÁN

mélyen tisztelt ismerőseinek, barátainak, üzletfeleinek, vásárlóinak és rendelőinek

SCHNUR-ÉTTEREM,

I., Brătianu-tér

SEBESTYÉN írógépvállalat

Telefon: 49-16.

I., Brătianu-tér

SECHEI SÁNDOR pékmester

Telefon: 18-81.

IV., Sturdza-uca 60.

SIEBOLD FÜLÖP

bútorgyár,

I., Unirii-tér,
II., Telegrafului-uca

SOMOGYI KÁROLY

jéggára,

IV., Spl. M. Guttenbrunn 4.

TIMIS-NYOMDA

Telefon: 25-18.

I., Brătianu-tér 3.

TOLVADIAN

különleges süttőde és cukrászat,
V., Cloșca-uca 6.
I., Brătianu-tér,
III., Doja-uca

TORNÓCZY ZSIGMOND

szállító,

I., Libertatii-tér 3.

VÁROSI gyógyszerár

I., Brătianu-tér

WALTRICH I.

női- és úrifodrász

II., Traian-tér sarok

WOLF MÁRTON

Zenélőóra-étterem

I., Ungureanu-uca 8,
I., 24. Februar-uca
I., Brătianu-tér 3.
Telefon: 30-97.

KÁLMÁN DEZSŐ

takaréktűzhelyüzem,

IV., Bul. Carol 40.

BOLDOG ÜJESZTENDŐT KIVÁN

mélyen tisztelt ismerőseinek, barátainak,
üzletfeleinek, vásárlóinak és rendelőinek

ARSO ANGEL

pékmeister,
IV., Pop de Basesti 4.

ARENDT

cukrász,
IV., Bul. Berthelot 6.

ARLATH

bonboneria,
I. és IV. kerület

BABCSANYI FERENC

csemegeüzlet,
I., Bratianu-tér

BOHUNICZKY FERENC

fűszerkereskedés,
II. Treiaugust-ucca 1.

BORBELY és HANKÓCZKY

úriszabó,
I., Alba-Iulia-ucca 7.

BOTTYEN

étterem,
IV., Bratianu-ucca 24.

BOY COLLI-EXPRESS

Telefon: 25—56.
I., Lonovics-ucca 5.

BULEVARD CUKRASZDA,

I., Bul. Regele Ferdinand 1/a.

CZANK JÓZSEF

Szarvas söröző
I., Lonovics-ucca

CSEH ANDRÁS

hentes és mészáros
V., Weisz-telep

COMISIONAR

kereskedelmi- és boyvállalat,
Telefon: 24—96.
I., Mercy-ucca 2.

DACIA KAVÉHÁZ

Weisz Dezső tulajdonos
Telefon: 45—33.

DÉNES VILMOS

Dénes és Pollák
II. és IV. kerület

ERHARDT PÉTER

női- és férfifodrász
IV., Ion Bratianu-u. 29.

FEKETE JÁNOS

szikvizgyár,
II., Noua-ucca 9.

FOCHT PÉTER

fűszerkereskedő,
IV., Preyer-ucca 13.

GEA-KRAYER drogéria,

I., Bratianu-tér

GIMPEL MIKLÓS

vendéglős,
IV., Bolinteanu-u. 4—10.

GRANATIR TRAIAN

kelmefestő és vegytisztító intézet,
III., Memorandului-u.

GYÓRFFY GÉZA

asztalosmester,
II., Dorobantilor-ucca 1.

HELIOS MŰVIRAGÜZLET,

I., Eugen de Savoya-u.

HOLLINGER MIKLÓS

pékmeister,
II., Iuliu Grozescu-ucca

H U H N

női fodrász
I., Duca-ucca

HÜGEL MIKLÓS

hentes és mészáros
II., Treiaugust-ucca 29.

JANCSÓ KÁROLY

fűszer- és csemegekereskedő,
Telefon: 33—44.
II. kerület

KIEFER vendéglős,

a Novotny-vendéglő tulajdonosa
III., Lahovary-tér

KIRITY JÓZSEF

úriszabó,
I., Bratianu-tér 3.

KLEIN bóröndös

I., Duca-ucca.

KOHL ANDRÁS

női fodrász
Bratianu-tér 4.

KOCSONYAI JÁNOS

vendéglős,
I., Eminescu-ucca

KOHN JÓZSEF

műszaki vállalat,
Tel.: 44—14.

LICHTFUSZ MÁRTON

Kék szőlő-vendéglős,
III., Coroana de Otel-ucca

M A N N cukrász,

II. 3. August-ucca

M A R T I N

hentesüzlet,
I., Mercy-ucca 2.

MAUSZ TESTVÉREK

tűkorgyár és üveg nagycsiszolda
II., Neculcea-ucca 18.

MAYER ZSIGMOND,

a Palace-kávéház tulajdonosa

MIXICH & COMP

fakereskedés,
II., Telegrafului-ucca

MÓCZAR LASZLÓ

írógépész.
Telefon: 28—69.

NÉMETH GYÖRGY

hentes és mészáros
IV., Bul. Carol 16.

ORSÓS hentesüzlet,

II., Dacilor-ucca 6.

PAPP FERENC

fakereskedő.
II. Noua-tér 1.

POLYFOTO

fényképészeti műterem.
Telefon: 20—01.
I., Bul. Regele Ferdinand 8.

PROVÉ MÁRTON

sajt- és csemegeüzlet
Telefon: 22—03.
IV., a zárdával szemben

RAGALYI szűcs,

Traian-tér 8. sz., I. em.
(Nenádoivits-ház)

REGINA KALAPSZALÓN,

II., Traian-tér 7

RÉVESZ BUDOLF

elektróvállalat,
Telefon: 13—02.
I. Dacilor-ucca

SCHUMPELA és SZAPPANOS

cimfestők
Telefon: 21—52.
Bul. Carol 11.

Nyomtatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. i. n. c. Arad.